

Jubilarissen

OVER DIE ENE COR DIE MEER DAN VEERTIG JAAR BLEEF...

Er zijn er, zeker tegenwoordig, niet veel die kunnen zeggen dat ze meer dan dertig jaar bij één 'baas' gewerkt hebben. Enkelen kunnen zeggen dat ze meer dan dertig jaar bij ons gewerkt hebben, maar Cor (die op 1 april 1945 ter wereld kwam, net als Emil van de Ven, maar die jaren later, op 1 april: Wim kwam het Cor 's nachts nog zeggen dat zijn tweede zoon geboren was op Cors verjaardag) die Cor kan zelfs zeggen meer dan veertig jaar bij ons in dienst geweest te zijn - en dat is géén aprilgrap! Moe van het vele strafwerk op de Its, die hij voortijdig verliet, ("Ze waren me moei.") begon hij bij wie zijn zus Nolda al werkte als hulp in de huishouding: bij ons. Hij werkte aanvankelijk met Cor en diens zoon Wim in de bakkerij, waar ze turf die in een oliebad gelegen had, gebruikten om de ovens op te stoken. Wim ging op maandagen en donderdagen na het werk in de bakkerij de baan op. Op zaterdag ventte hij de hele dag, waarmee Cor gedurende de middagen hielp. Op andere dagen ging Jan van Dooren buiten de kom van Venhorst rond. Wat later nam Cor Verbakel uit St.-Hubert dat van Jan over en weer later Theo Baggermans. Cor en Wim v.d. Ven hadden dus toen, beginjaren '60, twee knechten: Cor B. en Cor V.

KINDERBIJSLAG EN KERMISGELD

Cor heeft in de loop van vier decennia diverse routes gehad en hij heeft

De geschiedenis van familiebedrijf Van de Ven

alle routes wel eens gereden. Ruim een kwart eeuw heeft hij echter dezelfde route gereden, rond Boekel, die hem o.a. in Esdonk bracht, bij de Rooye Asch maar ook op de Erpseweg, in Neerbroek en Zipp; hij kwam op de Volkelseweg, Peelsehuis en Vosdeel. Doorgaans rekenden de klanten éénmaal per week af. De bezorger zette dan een grote X op het blad van zijn bezorgboek: voldaan. Soms ook niet: "Ik betaal als de kinderbijslag er is." Of er lag een briefje voor de 'bakker', waarop stond dat er dan en dan betaald zou worden. De bezorgers kregen twee procent meer provisie, maar dan lag het financiële risico van niet of te laat betalende klanten bij hen. Dat 'liggen schooien' was wel eens pijnlijk, aldus Cor, die niet te beroerd was om soms, na overleg met Wim, wat kermisgeld uit te lenen aan iemand die tijdelijk in geldnood zat. Problemen met geld waren er volgens hem meer in de kom (waar werklui met veel kinderen woonden) dan achteraf, bij de boeren. Het brood (witbrood en roggebrood, van 8, 12, 16 en 24 ons) was toen nog ongesneden en werd niet ingepakt. In het begin van de jaren zeventig werden de routes groter omdat de levensmiddelen (onder meer kilopakken suiker, vermicelli, soda) eruit waren. De broodkar heeft Cor niet meer meegemaakt, maar hij heeft dus heel wat jaren ook levensmiddelen rondgebracht. De klantenboekjes gaven de bezorgers in de winkel naast de bakkerij af en de volgende morgen stonden de bestellingen dan klaar. Daar zorgden aanvankelijk de dochters van Cor v.d. Ven voor, later onder anderen Annie van Lieshout, Agnes Teurlings en Nellie Beekmans.

EEN SNUUPKE, EEN GEWILDE OUWE MIK EN EEN BLOTE DOCHTER

Aantrekkelijk in zijn werk vond Cor het contact met velerlei mensen dat hij op zijn route had. Soms kreeg je ook heel persoonlijke dingen te horen. En natuurlijk waren er bijzondere klanten, zoals het 'aparte' vrouwtje, vrijgezel, dat Cor voortdurend tracteerde op van alles en nog wat: een 'snuupke', een zelfgemaakt popje en allerlei andere prullaria. Bij een groot gezin kreeg hij het volgende verzoek: of de bakker er een oude mik tussen wilde stoppen, want anders was het brood veel te snel op! In Boekel had hij een klant die altijd commentaar had. Nooit was het goed. Al 10 kilometers vóórdat hij bij haar was, had Cor kwaai zin, en die bleef hij houden tot 10 km erna. Op zeker moment had hij er genoeg van: "Betalen, ik kom hier niet meer terug!" Op een kerstavond, al vrij laat, koud, vraagt ze Cor of hij 'mik' bij zich heeft. "Zat," zegt die, "een bus vol, maar niet voor jou, want onze mik is toch niet goed genoeg voor jou." Uiteindelijk krijgt ze toch haar zin en nooit waren er nog problemen met haar. Ja, en dan was er nog die dochter van een klant, die dochter die altijd in de deuropening in de weg stond, zodat Cor wel eens gekscherend tegen haar gezegd had, dat hij haar nog eens bij haar kont zou pakken. "Ik was toen nog knap en charmant." Nou, op een dag kreeg Cor alle kans daartoe: dochterlief, alleen thuis, lag, niet zonder erg, poedelnaakt op de bank, toen knappe Cor binnenkwam. Naar verluidt was Cor weer snel buiten!

SCHERP OP TIJD

Op 't Goor, onder de bomen aldaar, at hij steevast zijn boterhammen op, gesmeerd

door Stiena, zijn vrouw, die in drukke tijden in het magazijn meehielp met inpakwerkzaamheden (speculaas). Cors ontbijt bestond uit Brinta-pap, altijd (en nu nog). Als hij 's morgens zijn bus geladen had, haalde hij thuis een thermoskan koffie en zijn boterhammen op. Zijn route was bijna 100 km lang, ooit heeft hij 242 adressen gehad en die kon je niet in 8 uren afwerken. Midden jaren tachtig haalde hij soms in één week een omzet van 5000 gulden. Het 'grote geld' zat dan niet in zijn tas, maar in zijn binnenzak. Als knecht hebben jarenlang Toon van Lankveld en Miranda van Duijnhoven met hem gewerkt. Op zaterdagen werkte Cor vlot de klok rond. De bezorgers reden dan ook liefst scherp op tijd: waren ze op een adres later dan normaal, dan bestond het risico dat ze de klant 'achter' moesten zoeken, wat opnieuw tijdverlies betekende. Ze mopperden soms heel wat af bij de snijmachine, als Cor en de andere bezorgers moesten wachten.

NADERHAND EN GRUWELIJK LILLIJK

De bezorgers moesten het onderhoud van hun bussen zelf regelen, zelf in de gaten houden of die een beurt nodig hadden. In al die jaren hebben de bussen waarin Cor reed, wel wat deuken opgelopen, maar een ernstig ongeluk is hem niet overkomen. Al leek het daar die ene keer wel op, toen hij een kindje onder zijn auto kreeg. Maar wat bleek: het mankeerde niks! Wel was Cor een week zijn stem kwijt, de stress was op zijn stembanden geslagen: "Naderhand gödde denken, hê." Cor zal vast wel een keer gebeten zijn door een hond, toch? Nee, nōōit. Hij gaf die viervoeters soms wat brood, praatte tegen ze "en anders skupte ik ze gruwelijk lillijk."

DONDERDAG: BAKKERIJ ÉN BILJART

De donderdag was Cors bakkerijdag. Dan ging hij niet rond, maar werkte hij van 7.00 u. tot 16.00 u. op de banketafdeling (worstenbroodjes, speculaas, vlaaien) of in het magazijn. Collega's van hem in de bakkerij waren o.a. Willy Kersten, John Banken, Douwe Schotanus, Jos de Louw, Hans Mezenberg, Peter Otte, Jos Visser, Hans Engels, Ger Mulder en Cor Verschuren (de chef-bakker). Jarenlang was het de gewoonte, een gewoonte die Cor zich heel graag herinnert, dat op donderdagen, na werktijd, (voornamelijk) de bezorgers gingen biljarten bij café Manders: Theo Baggermans, Toon Spierings, Piet van Duynhoven, Gerard Maas, Willy van Bree en anderen. Ook Wim v.d. Ven kwam er zo nu en dan. "Er was vroeger een grotere saamhorigheid, denk ik."

KATTENKWAAD, EEN VERDWENEN TELEFOONCEL EN EEN BOZE HAGENEES

Wie veel op de baan heeft gezeten, kan veel verhalen. Zo kan Cor smeugig anekdotes vertellen. Over die keer dat Cor Verschuren in Beek en Donk trouwde en Cor met zijn collega-bezorgers alle cafés tussen Beek en Donk en café Manders had bezocht, en die keer dat Willy van Bree hem naar huis wilde brengen, maar met zijn motor de bocht miste. Tijdens Odiliapeel-kermis trakteerden zoveel klanten hem op een pilsje, dat de laatste klanten zelf hun bestellingen in zijn boekje 'mochten' opschrijven... Hij weet ook nog heel goed dat hij met Wim in hartje Amsterdam een 'kneder', een mengmachine, ging kopen. En dat hij met Tonny van de Ven in Terborg op zoek was

naar een telefooncel, want bij die telefooncel moesten ze linksaf. Laat die nou – echt waar - uitgerekend die morgen weggehaald zijn! En o ja: een keer was het met Gerard Maas en hem 'helemaal uit de hand gelopen', in Uden, en waren ze in de tweede versnelling huiswaarts gekeerd: "Het was een hele afstand!" Nog langer geleden: omdat de wagenoven kapot was, werd Cor maar even naar 's-Heerenberg gestuurd, maar het benodigde onderdeel bleek daar niet te zijn, wat hij vanuit een café telefonisch aan Wim liet weten. Wim, met wie hij nog eens een T-Ford gekocht had, samen met Cor en broer Piet. Wim, die net als hij graag kattenkwaad uithaalde, zoals het op blokken zetten van de auto van een Bolletje-vertegenwoordiger of het vullen van een koffer met ...deeg. Die Wim die niet meer mocht roken, maar die menigmaal als Cor in de garage was, net terug van zijn route, naar achteren kwam om een shagje te roken. Ook is er nog het verhaal over een Hagenees die ten minste zélf zei dat hij banketbakker was en die via een uitzendbureau bij het om personeel verlegen Van de Ven was beland. Een flink getatoeëerde kerel was het (een 'plekneel') die tijdens een pauze op de banken van de banketafdeling Jos de Louw, die net weer eens een volumineuze scheet had gelaten, boos toesnauwde, op z'n Haags: "Je bent zō rot, je hoeft alleen nog maar kapot te gaan!" En Jos vlóóg van de bank af...

ZONDER VEEL WOORDEN...

Niet dat hij nooit ruzie heeft gehad met Wim, zijn baas. Op een dag was Cor zo boos geworden dat hij weigerde rond te gaan. Te veel 'ouwe mikken' deden hem besluiten rechtsomkeert te maken. Hij leverde zijn auto-sleutels in bij Hans Mezenberg, zei 'hoi' tegen zijn verbouwereerde knecht die hem onderweg tegenkwam en kroop zijn bed weer in. Op zeker moment is hij toen toch weer naar de bakkerij getogen en warempel: alles was vers. "We hebben er verder niet over gesproken." Wim en hij: ze verstonden elkaar zonder veel woorden.

BAKKER BEST

Toen hij 25 jaar in dienst was, op 2 mei 1985, werd Cor vereerd met een beeldje: Bakker Best. De Commissie Bezorging van de Stichting Herstructurering Broodbakkerij kende dat toe aan bezorgers die lange tijd met succes in de broodverkoop hadden gewerkt, die hadden doorgezet ondanks 'tegenwind'. De feestaanbieding bij zijn zilveren jubileum voor alle vaste klanten was een krentenbrood en 5 chocoladebollen voor de prijs van 1960: Fl. 3,- .

OP EEN ZATERDAGMORGEN...

In de herfst van 2002, op een zaterdagmorgen, één jaar voordat hij in de VUT zou gaan, had Cor erge kramp in zijn been. De geraadpleegde dokter dacht dat het zweepslag was. De pijn bleef, hij moest rusten. De bloeddorloop in het linkerbeen was niet zoals die hoorde te zijn. Uiteindelijk moest Cor tot drie keer toe een operatie aan de hoofdader ondergaan. Maar elke nieuwe ader slibde weer dicht. Enfin, Cor kon helaas niet meer terugkeren als werknemer van bakker Van de Ven, waarvoor hij maar liefst ruim 42 jaren gewerkt had.

VAN 10 NAAR 185 GULDEN PER WEEK, VAN VAN DER PUTTEN NAAR VAN DE VEN

Cor is geboren (april 1939) en opgegroeid in Beek en Donk, waar de nieuwbakken opa - september 2009 kwam kleindochter Elke ter wereld - nu nog woont in de Schoolstraat (Donk), samen met zijn Maria, met wie hij in 1974 trouwde. Zij kregen een zoon (Dennis, de papa) en een dochter (die vroeger een oogje had op Ruud: Hilde).

Hij bezocht de tweejarige bakkersschool in Eindhoven, waarna hij, voor Fl. 10,- per week, ging werken bij bakkerij Van der Putten in zijn geboortedorp. Op 17-jarige leeftijd trad hij in dienst van banketbakkerij Van den Nieuwenhuizen in Helmond. In de avonduren haalde hij zijn diploma's 'gezel' en 'patroon.'

Ook werkte hij daarna als bakker bij Hoebe in Valkenswaard en als magazijnchef in een zoetwarenmagazijn en bij een groothandel. Toen hij een advertentie in de krant zag, waarin stond dat een Venhorstse bakker zowel een brood- als een banketbakker zocht, werkte hij bij bakkerij De

Duif, een grote bakkerij in Lieshout, in een ploeg van vijf bakkers. Hij had daar 'geen goei schik.' Het sollicitatiegesprek leerde hem dat zijn 1 jaar jongere (oud-) dorpsgenote Gerda met een bakker getrouwd was en in Venhorst een bakkerij had. De 30-jarige Cor, die dankzij zijn werkervaring bij diverse bedrijven ook de nodige kennis op het gebied van recepten kon inbrengen, werd Wims (enige) knecht, als brood- en banketbakker. Het was augustus 1969. Hij ging 185 gulden per week verdienen, toentertijd waarachtig geen onaardig salaris.

OVER 70 ZAKKEN EN WRAKKEN

In de beginjaren werkte Cor uitsluitend 's nachts. Hij begon dan om 23.00 u. Cor van de Ven, die in 1966 als eigenaar was opgevolgd door zoon Wim, kwam hem om half twee 's nachts helpen bij het afbakken. Na het brood deed Cor dan het 'nat banket'. In die jaren '70 waren er jaren dat de omzet met 10 procent steeg. Er waren wekelijks 70 zakken meel nodig om tot brood te verwerken - en dat is best veel als je bedenkt dat slechts enkele mensen dat deden. Het geeft ook aan dat de bakkerij, naar maatstaven van die tijd, eigenlijk wel modern was. Cor herinnert zich dat een nog jonge Cor Bevers suiker kwam afwegen en in pakken doen, dat Henk van Dooren, zoon van bezorger/snijder Tieske, 's avonds vlaaien kwam maken, daarbij geholpen door zijn vriendin. Hij ziet als het ware de bedrijfsauto's nog voor zich waarvan men zich in die jaren bediende, tweedehandsjes die hij nu belijft te betitelen als 'wrakken.' Gelukkig maar dat er een Van de Tillaart was, autobedrijf dat bereid was 's avonds of desnoods 's nachts auto's te repareren!

DIE SNELLE KLEINE EN ZIJNS GELIJKEN

Na die begintijd werkte hij overdag op de broodafdeling en vooral 'bij het banket'. Om voeling te blijven houden met de nachtelijke arbeid in de broodbakkerij bleef Cor wekelijks één nacht werken: de zondagnacht. De woensdag werd en bleef de 'offertedag': de dag waarop de afspraken met de vertegenwoordigers gepland werden, de dag waarop Cor tijd vrijmaakte voor Hurco, Bicano, De Wit en diverse andere bedrijven.

En er werkten inmiddels ook andere bakkers: Hans Mezenberg, Peter Otte, Pieter Bijvelds. En in de loop der jaren waren er - naast diegenen die in dit boek op verschillende plaatsen genoemd worden - ook gedurende korte of ten minste niet erg lange tijd bakkers als Willy de Bruijn uit Elsendorp, Vogels uit Beek en Donk, Hans van Leuken uit Gemert, Ger Mulder, Hans Verberk en Jantje van Hoof, schoonzoon van snijder Wim Manders. Geleidelijk aan groeide er een natuurlijke (en dan ook aanvaarde) hiërarchie, werd Wims rechterhand Cor steeds duidelijker de eerste onder zijns gelijken, de chef-bakker, al bleef die status altijd officieus. Maar in de praktijk was volkomen duidelijk wie dagelijks, als verlengstuk van Wim en Gerda, de lakens uitdeelde: die kleine uit Beek en Donk, die ene met die kleine, snelle pasjes.

EEN GESPIERD MENNEKE IN DE VISSERSMIS

Het werk in een bakkerij zoals dat vroeger was, is volgens Cor niet meer te vergelijken met het werk dat er nu verricht wordt. Er kwam toen veel meer spierkracht aan te pas: zakken wogen 50 kg, onder stapels kratten zaten geen wieltjes, het brooddeeg moest worden losgesneden, handmatig uit de deegmenger gehaald en op tafel gelegd om te rijzen en moest vervolgens worden afgewogen. "Fysiek veel zwaarder." Hij herinnert zich nog die keer dat hij, na een volledige werknacht, 75 zakken meel (van, jawel, 50 kg) leegschudde in de silo. Twee werknemers van een meelfabriek wisten hem om 9.00 u. te vertellen dat ze al 30 ton hadden weggebracht, die morgen. Om 7.00 u's morgens beginnen is tegenwoordig in bakkerskringen 'de late dienst', maar enkele decennia geleden was het dan toch zeker 'de heel late dienst'. Toen hij bij Van den Nieuwenhuizen werkte, waren weken van 80 uur zeker niet uitzonderlijk. Overdag werkte Cor in de banketbakkerij, 's avonds had hij dienst in de ijssalon of de automatiek. Hij bezocht meer dan eens de zogenoemde 'vissersmis' in Helmond, waarna hij zich omstreeks drie uur in de nacht op de fiets naar huis begaf, naar zijn bed.

BEPAAALDE WRIJVINGEN...

Later, bij ons, kwam hij wel eens met heel kleine oogjes op zijn werk, omdat het toch wel erg laat ('vroeg' kan ook) was geworden 'bij de brandweer', soms was het slapen er zelfs bij ingeschoten. Maar ja, 's avonds het 'menneke', 's morgens ook! Dan maar geen nachtrust. En gewoon op tijd zijn, hè: "Ik kwam nooit te laat, nooit." Eigenlijk had Cor niet eens tijd om zijn pasgeboren dochter aan te geven, die op 21 december zijn leven kwam verrijken, 21 december...Beroerde timing, bakker! Ja, laat dit maar de formulering zijn waarin ook Maria zich kan vinden: het arbeidsethos van Cor en zijn verantwoordelijkheidsgevoel ten aanzien van de bakkerij leidden wel eens tot 'familiale wrijvingen'...

"DE ZAAK GAAT GEWOON DOOR!"

Uiteraard was het veel te vroege afscheid van Wim ook voor Cor een episode die zich verankerd heeft in zijn geheugen. Dat jaar gingen de Verschurens niet verder dan België op vakantie. Wim die, toen duidelijk was dat hij doodziek was, tot hem zei: "De zaak moet gewoon doorgaan, denk erom: wat er ook gebeurt, de zaak gaat door!" Wim, op wiens gejaagdheid wel aanmerkingen gemaakt konden worden, maar die een keiharde werker was, die duidelijk waardering toonde voor mensen die hun werk goed deden, waardering ook in financiële zin: "Hier, pak maar een lekker pilsje extra." Wim die volgens Cor 'zeker niet materialistisch' was en zuinig leefde, die zich onderweg niet trakteerde op een restaurant, maar broodjes meenam, die hij in de auto opat. Wim die de continuïteit van het familiebedrijf primair stelde. Wim die maar

één maand ouder was dan hij en nu, najaar 2009, ook 70 zou zijn geweest... En de zaak ging inderdaad 'gewoon' door. Gerda was immers een echte zakenvrouw, kon goed delegeren en keihard werken. Aan dat heuglijke doorgaan ligt voor een belangrijk deel ook een ander gegeven ten grondslag, dat Cor maar niet genoeg kan benadrukken: dat Bakkerij van de Ven over een goede, trouwe kern van medewerkers beschikt(e), aan wie veel dank verschuldigd is. "Mensen als Jos de Louw zijn goud waard voor het bedrijf en dat mag absoluut niet vergeten worden."

DE KLOON VAN DUIZENDEN UREN

Het is alweer 13 jaar geleden dat Cor afscheid nam, dat hij op een vrijdagmiddag in augustus 1996 op een versierde aanhangwagen, zittend in een versierde fauteuil, door een bestelauto van Van de Ven door Venhorst werd rondgereden. Op een bord viel te lezen dat de bakkerskleding die boven de aanhangwagen uitstak, te koop was. Cor Bevers, die achter het stuur zat, claxonneerde er lustig op los. De rondgereden Cor: "Ik vuulde m'n eigen wel un bietje nun kloon!" Een paar weken later namen we in De Bariton in Venhorst afscheid van de (pas) ruim 57-jarige, die er (al) meer dan 40 dienstjaren op had zitten, waarvan 27 bij ons. Die avond zongen we: 'Ja, hoe is het in de VUT, Cor Verschuren, is nu al je werk echt voorbij, ja, je maakte hier duizenden uren, bij VdVens bakkerij'. En ook dit: 'Dinsdags kwam hij van de brandweer, zijn neusje was een beetje rood, daar was dan een cursus vakleer, en ze zopen zich half dood'. Van de Beek en Donkse brandweer was hij 30 jaar lid en is hij erelid.

OPA'S PIJP

Hij is niet in een zwart gat terechtgekomen, Cor. Met Maria trekt hij er met de camper op uit. Hij laat zijn handjes nog regelmatig wapperen, is het niet voor automaterialenhandel Heijl, dan wel om fietsen op te knappen of aan zijn auto te sleutelen. In zijn diepe, (dankzij zijn vrouw) schitterende tuin bevindt zich een dierentuintje. Komt hij wel eens in onze Beek en Donkse winkel? "Natuurlijk!" Dagelijks bezoekt hij die voor een vers halfje (en een babbeltje met de meisjes). Enkele keren per jaar komt hij een kijkje nemen in de bakkerij. Met zijn gezondheid is het wel oké, tenminste als gemakshalve bepaalde gewrichten buiten beschouwing worden gelaten, want zijn knieën en heupen zijn, wellicht door de noeste arbeid in vooral zijn vroege jaren, enorme lastposten gebleken. Desondanks is, om een andere regel van bovengenoemd afscheidslied gedeeltelijk te citeren, de pijp van de jonghartige opa Cor nog heus niet leeg. Al rookt hij al een tijd niet meer.

GRUWELIJK SPULS

Op 2 maart 1939 zag Toon het levenslicht in de Oudestraat in Gemert. Het gezin van Willem en Gerarda Spierings telde uiteindelijk, naast Toon, nog 11 kinderen. Na de lagere school ging hij naar de ulo, maar die verliet hij voortijdig, want hij werd, op 14-jarige leeftijd, "eraf geskupt": "Ik waar vruuger ok gruwelijk spuls." Ja, wat jaren later, toen hij in Venray de bakkersopleiding volgde, één dag per week, gebeurde het wel eens dat hij, onderweg naar de schoolbanken, ergens in een kroeg bleef hangen, zodat het hem, vlak voor het examen, wijselijk leek de eer aan zichzelf te houden. Het werken op het vaderlijke kippenbedrijf in Handel of diens klompenmakerij in Gemert kon schoolverlater Toon niet lang bekoren. Hij wilde bovenal met mensen omgaan.

VAN DE KLANT NAAR DE KLANT

Zijn eerste werkgever werd 'Piet de Klant' (Van Zeeland), bij wie hij een half jaar als bezorger in dienst was. In 1960 begon hij als bakker-bezorger

bij Jan Kerkhof, de oom van Wim van de Ven die in het ouderlijk huis van de familie Van de Ven woonde. Een melkmik van 8 ons kostte toen 38 cent (= 17 eurocent). Daar werkte hij tot in 1967. Na vervolgens anderhalf jaar als enige knecht bij bakkerij Sniijders in Deurne (Walsberg) gewerkt te hebben, "soms dag en nacht", begon Toon als bakker-bezorger bij ons, bij Wim, nadat die hem herhaaldelijk gevraagd had bij hem te komen werken. Wim had Toons Handelse route inmiddels overgenomen van Jan Kerkhof, dus Toon kwam terug op zijn oude route. Zijn Van de Ven-carrière startte een aantal uren na die van Cor Verschuren: laatstgenoemde begon op zondagnacht, Toon op maandagmorgen.

BIJ DE BAAS IN BED

Het werken in de bakkerij leverde voor Toon nogal wat gezondheidsproblemen op ten gevolge van zijn astmatische aanleg. Ook bronchitis en migraine speelden hem parten, zo erg soms dat hij meer dan eens de raad van Wim opvolgde: "Gao mar een tijdje bej ons naor bed." Op woensdagen was hij vrij, op vrijdagen werkte hij voortaan in het magazijn, niet meer in de bakkerij. In dat magazijn werkte hij samen met o.a. Jan Pennings, Jan de Louw, Jos van Schijndel, Maarten van de Bosch, Wim Manders en Ruud van Gerwen. Tot 1982, het jaar waarin zijn vrouw Lies ziek werd, reed hij 's morgens eerst winkels: naar Van de Tillaart en Van Hees in Mill en naar Verstegen in St.-Antonis. De eerste jaren reed hij zijn route in een VW-busje, later in het karakteristieke, opvallend gele electrokarretje dat tegelijk met hem uit het Handelse straatbeeld verdween.

HET GROTE VERLIES...LIES

In 1965 trouwde Toon met Lies. Lies die, als Toon door bronchitis gevelde was, zijn route enkele dagen overnam. Ze kregen drie kinderen: Jolanda, Erwin en Rob. Na een jarenlange strijd tegen bloedkanker overleed, tijdens wat de bloei van haar leven had moeten worden, de pas 43-jarige Lies op een zaterdagmorgen in 1987, luttele maanden voordat kanker Wim van de Ven van het leven beroofde. Haar dood heeft veel veranderd in Toons leven, onder meer zijn levensstijl en zijn kijk op leven en werken. Hij bleef achter met drie puberkinderen. De "zingende bezorger" zong niet zo vaak meer. In die periode van zijn leven, waarin binnen een half jaar diverse mensen hem ontvielen die dicht bij hem stonden, heeft hij veel steun ondervonden van Gerda en Wim, waarvoor hij hen nog steeds zeer dankbaar is. "Ja, schrijf dat maar gerust op."

WERELDBEROEMD

In 1994 vierde hij zijn zilveren jubileum, ter ere waarvan hij een klok kreeg aangeboden die nog steeds de tijd aangeeft in de Rector Luytenstraat 30 in Handel. De laatste 20 jaar van zijn bezorgcarrière had hij ongeveer 200 klanten, maximaal had hij er ooit 450, maar dat waren er echt te veel: op zeker

moment was Toon zo de kluts kwijt dat hij een black-out kreeg en ‘gewoon’ tegen zijn wagen aan liep. Op bijna 59-jarige leeftijd, in februari 1998, kon en ging Toon in de VUT. Dat afscheid van een arbeidzaam leven als bezorgbakker verliep bepaald niet onopgemerkt. Op 7 maart was er een afscheidsreceptie in De Bron in Handel, waarop zo’n 750 personen de hand kwamen schudden van de in Handel wereldberoemde bezorgbakker. En die brachten natuurlijk ook wat mee, o.a. 21 flessen jonge jenever, die Toon, zo verzekert hij, met smaak soldaat gemaakt heeft. Het receptieboek had bij die gelegenheid de vorm van een deegroller, gemaakt door ‘knechtje’ Geertje Martens. Ook Omroep Brabant stond stil bij Toons afscheid. Radio en tv maakten opnamen: een tv-ploeg filmde hem op zijn route in Handel, OB-programmamaker Van Hoof interviewde hem voor de radio.

EEN MES, EEN KOEKENPAN EN VIERVOETERS MET EEN GOED REUKORGAAN

Aanvankelijk kwam bezorger Toon in Handel, Gemert en Esdonk. Op zeker moment werd die route te groot. Het gedeelte dat wegviel, werd een zelfstandige Gemertse route. Nog wat meegemaakt in al die jaren op je route, Toon? “Nou, nee.” Nou ja: een keer een mes rakelings langs zijn hoofd horen vliegen, omdat de mevrouw in kwestie dacht dat het haar man was die binnenkwam (!) en, vanwege eenzelfde misverstand, maar met een andere mevrouw als ‘aangever’, een koekenpan naar zijn kop geslingerd gekregen. En dan waren er de viervoeters die hém niet welgezind waren. Mocht de ene bezorger (Cor B.) nooit iets te stellen hebben gehad met honden, voor Toon gold dat zeker niet. Zowat overal hebben ze hem gebeten, met soms zwerende wonden als pijnlijk resultaat. “Ze roken dat ik bang was.” Ja, hij is vaak gebeten, “ook in mijn kruis een keer.” Vandaar dat hij, veilig in zijn kar gezeten, op sommige plekken langdurig toeterde...

OVER GIERTONNEN EN 15: SNEETJES EN KOPJES

Wie zoal assisteerden Toon op zijn route? Zijn ‘knechtjes’ waren: zijn zusje Marga, Wim(ke) Manders (zoon van snijder Wim Manders sr. uit Venhorst; zie Wimkes ‘Een lange dag...’ hieronder), dochter Jolanda, Mariëlle Pepers en Geertje en Neeltje Martens.

Ook zijn beide zoons hebben ‘geknecht.’ De oudste van die twee, Erwin, heeft bovendien een aantal jaren op vrijdagnacht in (het magazijn van) de bakkerij in Venhorst gewerkt.

Zelf was Toon altijd een voorbeeldige broodconsument: 15 sneetjes per dag, zonder probleem, het liefst sneetjes van Oud-Brabants vloerroggebread-met-zuurdesem. Oud-bezorgcollega Theo Bekkers komt op zaterdagen nog steeds brood van Van de Ven bij Toon brengen: zweeds bruin. Op maandagen dronk hij wel 15 à 20 koppen koffie. Zelf denkt hij wel twee giertonnen koffie op te

hebben tijdens zijn bezorgjaren. Hij hoorde in die jaren, als een soort vertrouwenspersoon, heel wat dingen “die ik liever niet had willen weten.”

GOED ZAT

Toon is al 49 jaar lid van het Gemertse mannenkoor ‘Van wor ik ben’ en was eens èrg boos op Wim toen die hem geen toestemming gaf mee te gaan op een concertreis naar Duitsland. En hij is het wel eens meer oneens met Wim geweest, maar wil geen kwaad woord over hem horen: een goeie, hardwerkende baas met een klein hartje! Het enige ongeluk dat hem is bijgebleven, dateert van 1973, toen hij, op weg naar Wilbertoord, met zijn bus werd aangereken door een tractor. De bus sloeg over de kop, Toon zat onder het bloed, dat wel, maar kwam er verder wonderbaarlijk goed vanaf. Ook hij bewaart zoete herinneringen aan de tijd dat hij met collega’s naar ‘De Mander’ ging en “goed zat” ’s nachts thuiskwam, een tijd die (ook) hij als gemoedelijker ervaren heeft. Hij bespeelt de bas in blaasorkest ‘Marius’, zit in de commissie-Speelweide, en heeft een lieve vriendin in de persoon van Tiny Vogelsangs.

EEN LANGE DAG... (HERINNERING VAN WIM MANDERS JR.)

“In de 70’er jaren groeiden de bezorgwijken explosief. Toon Spierings ging in Handel en Gemert rond en ik, Wim(ke) Manders, mocht als 10-jarig knechtje mee. Omdat wijk Molenbroek in aanbouw was, kwamen er per week 5 à 10 klanten bij. We vertrokken ’s morgens om 7 uur en kwamen ’s avonds na 7 uur terug. Op een (zater)dag was Toon ziek. Daarom had Wim besloten dat hij de route wel zou rijden nadat hij ’s nachts brood gebakken had. Ria van Sleuwen ging ook mee en met drieën moest dat wel lukken. Wel had Wim ’s nachts met z’n voet onder een broodwagen gezeten en liep hij behoorlijk mank.

Voordat we weg waren, was het al half 8 en de achterstand op het normale tijdschema liep al snel op. Om 10 uur waren we waar we anders om 9 uur waren. ’s Middags om 14.00 uur waren we waar we anders vóór 12 uur waren. Toen we om half 3 langs De Sleutelbos kwamen, kwam Wim op het idee om een hapje te eten. Ik was denk ik nog nooit in een restaurant geweest en Wim bestelde à la carte met alles erop en eraan. Soep vooraf, toetje en koffie na. Wel zat ik me steeds af te vragen: “Hoe laat wordt dit?” Om 19 uur reden we Handel in en daar ging het een stuk snel, immers: iedereen ging in die tijd nog naar de kerk. Om 20 uur kwam Wim tot de conclusie dat er iets gebeuren moest. Drie andere bezorgers werden opgebeld om de route mee af te maken en dat deden ze, het arbeidsethos was groot. Ik mocht naar huis. Later hoorde ik dat ze ’s avonds om 23.00 uur klaar waren... “

GEEN HP, MAAR V.D.V.

Jenny is op 7 september 1955 geboren 'op de Heiderik' in buurtschap Huize Padua, van geboorte is Jenny Huttinga dus een Boekelse. Het gezin Huttinga (drie dochters) verhuisde toen de middelste dochter, Jenny, een jaar of drie was, naar de Wanroyseweg in Venhorst, een eind buiten de bebouwde kom, waar haar ouders nog steeds wonen. Sinds juni 1977, toen ze met Theo van Zutphen trouwde, die werkzaam is bij Woonbelang Veghel, woont ze met haar twee mannen (want ook zoon Marco, 15-jarige havoscholier) in het dorp Boekel zelf. Met ook hun twee poezen: Witje en Fleurtje. Jenny rondde de huishoudschool in Boekel af en zocht toen, als 15-jarige, werk. Ze solliciteerde bij psychiatrische instelling Huize Padua. Maar toen kwam Wim van de Ven, die op zoek was naar een hulp in de huishouding. Jenny zei HP, waar ze ook had kunnen beginnen, snel af.

WARME CHOCOMEL EN EEN WACHTENDE MOEDER

Augustus 1971 trad ze in dienst bij de bakkerij, of beter: bij het jonge echtpaar Van de Ven, dat toen twee zoontjes had, want Kitty was nog niet geboren. Ze werkte jarenlang van maandag tot en met zaterdag en soms werd het 's avonds laat en maakte moeder Huttinga, die niet over een telefoon beschikte, zich zorgen en stond ze onder de toen enige straatlamp uit te zien naar haar fietsende dochter. "Ik was klaar als Gerda zei dat ik

klaar was, dat ik wel naar huis kon gaan." Die bakkerij kende Jenny trouwens al van jaren daarvoor: als lagereschoolmeisje mocht ze samen met haar zusjes, omdat ze nogal achteraf woonden, in de bakkerij overblijven en haar boterhammen opeten. In de bakkerij van Cor, die pal naast de school stond, zoals nu die van kleinzoon Ruud nog. Van 'opa Cor' kregen ze dan warme chocomel. Ook daarom zegde ze het werk in HP snel af.

CHEWING TOBACCO

Ze herinnert zich nog goed het winkeltje dat er toen nog was, de vitrine met lekkere koekjes, (eigengemaakte) negerzoenen en chocoladekoeken, de bakken met suiker, witte (soep)bonen, zout en bloem. Ze hielp daar regelmatig. Agnes Teurlings en Nellie Beekmans waren toen de vaste winkeldames, die o.a. Ruuds tantes Jeanne en Wies waren opgevolgd. Haar opa Huttinga kwam er vanuit Odi-liapeel pruintabak halen. Er kwamen zelfs Engelsen, die op de kippenslachterij werkten, en dan moest Jenny, die op school Engels had gehad, tolken. Er waren toen maar twee winkels in Venhorst: slager Van Dooren en kruidenier Van de Ven.

MORES MET EEN DWEIL

Jenny – ze kookte, ze waste, ze poetste, ze stofzuigde. En ze voedde 'haar' kinderen en voedde hen mee op: "Gerda zegt wel eens: wij hebben samen de kinderen opgevoed." Elke week waste ze in een grote ketel de bakkerskleden van Cor en Wim, in de andere grote ketel die ernaast stond, werd de basis voor de peperkoek gedraaid. Op vrijdagmiddag, als ze de keuken net geschrobd had, ergerde ze zich soms aan de bakkers, die daar dan koffie kwamen drinken of, zoals Cor Verschuren presteerde, bakkersschoenen poetsten. Nou, die laatste heeft dat op zeker moment dan ook op zijn brood gekregen: met een natte dweil leerde ze hem mores. Ze werkte als het nodig was ook in de bakkerij. Ze pakte dan bij voorbeeld speculaas in ("rotwerk"), of broodjes. Dan weer hielp ze met het snijden van roggebrood, hielp ze dus Jos de Louw, Theo Baggermans of Jos van Schijndel, om maar wat namen te noemen. Op zaterdag was ze de eerste jaren een der schrobsters, net als Ria van Sleeuwen, die een tante is van de huidige snijder, Pascal. Ze heeft met forse tegenzin ("verschrikkelijk") enkele keren zieke bezorgers vervangen en hun routes tijdelijk gereden ("en die heund achteraf!"). Het huishoudelijke werk bleef dan wél liggen, zodat het dan weldra weer eens laat werd voordat ze thuis was. En na 1976, toen de eerste winkel er was (Uden), viel ze in de eigen winkels in, waar en wanneer dat nodig was. Het toenemende aantal eigen winkels maakte dat het voor het gezin steeds drukker werd. Gerda moest steeds vaker weg, naar Uden, naar Boekel, naar Gemert; bovendien 'winkelde' de bakkersvrouw graag, wat, gezien haar afkomst, heel begrijpelijk was. Jenny spreekt niet over 'Ruud van de Ven', ook niet over 'Ruud' (of Emil of Kitty), nee, ze heeft het consequent en met een volmaakte vanzelfsprekendheid over 'onze Ruud', 'onze Emil' en 'ons Kitty'.

Alsof het familieleden van haar zijn, alsof ze het over haar jongere broertjes en zusje heeft, alsof ze over haar... kinderen spreekt. “Nee, ons Kitty was toen nog niet geboren.”

AAN DE SCHOLK VAN ONS JENNY

Zo vreemd is dat dan ook niet: ze is daadwerkelijk, als een soort gastmoeder, van bijzondere betekenis geweest in hun opvoeding. Als Gerda en Wim op studiereis waren, soms gedurende enkele weken, naar Amerika of Japan, verbleef het drietal bij Jenny en Theo, hun reserve-ouders als het ware. Toen Jenny nog niet getrouwd was, overnachtten de drie kinderen ook wel eens ten huize van haar ouders. De zoontjes van Anita en Ruud, Job en Willem, brengen soms de nacht door in het huis waar hun vader vroeger als kleine jongen logeerde. Als de kinderen van Gerda en Wim stout waren en Jenny het nodig achtte corrigerend op te treden door een tik uit te delen, dan, zo adviseerde Gerda haar, moest ze daartoe bij voorkeur de haarborstel gebruiken die in de keuken in het aan de muur bevestigde borstelbakje lag, dat bakje met het spiegeltje. O ja, in het bijzonder jongeman Ruudje was een volhardend diefje: de koekjes en snoepjes uit het magazijn oefenden geregeld een voor hem onweerstaanbare aantrekkingskracht uit. Jenny vond de papiertjes achter zijn bed. “Sjok, sjok, wie zit er aan mijn rok?” zong ze, terwijl Emil maar aan haar lange witte schort trok. Emil, die zich als jongetje gauw alleen gelaten voelde, die ze naar de kleuterschool bracht, maar die soms alweer binnen de kortste keren in de kamer stond. Ja, een keer was die zelfs weggelopen uit de crèche en was hij al halverwege Boekel-Venhorst... De (klein)kinderen en Gerda komen bij Jenny en Theo op (verjaardags)feesten, zoals hun zilveren huwelijksfeest – en omgekeerd. Nu werkt Jenny nog twee dagen per week bij Ruud en Anita, in hun nieuwe huis, en wekelijks één dag bij Gerda, met wie ze eveneens, maar dan in Gemert, “gewoon meeverhuist.” Ze is kortom ‘ons Jenny.’

OVER (G)EEN ONTSLAG, SNERT EN SNUFFEL, EEN EENLING EN EEN GOEDE DANSER

Gebeurtenissen die niet vergeten zijn. Op zekere dag wilde Gerda haar ontslaan, al voelde Wim daar niets voor. Maar ja, nadat in 1973 de kruidenierswinkel gesloten was (en pas in 1977 de winkel in Uden er zou komen) dacht Gerda dat ze wel zonder Jenny kon. Hoe het er precies aan toeging toen, herinneren de vrouwelijke hoofdrolspeelsters zich niet meer, maar het komt erop neer dat er uiteindelijk geen ontslagpapieren getekend hoefden te worden en dat Jenny feitelijk maar ‘heel kort’ afwezig was.

De personeelsfeesten in de bakkerij, toen nog elk jaar d  ar, met door Gerda en Jenny gemaakte snert. Theo Baggermans zorgde voor de muziek, via zijn bandrecorder. De liedjes die de winkeldames gezamenlijk zongen. Kerstmis en

de drukte die daarbij hoorde. Ziek van moeheid op eerste kerstdag. Ziek van die talloze worstenbroodjes.

Namen van mensen die niet vergeten blijken te zijn: Arno van de Laar, Toos Jansbeeke en Gerrie van Lankveld in het magazijn. Hans Mezenberg moet dan zeker ook genoemd worden, de oud-bakker met wie ze nog contact heeft, die ze al kent vanaf dat ze als KPJ-meisje handbalde en die ze vele, vele jaren later ontmoette in Australië, waardoorheen Hans in z’n eentje reist met zijn camper, zoals het de echte einzelt  nger die hij is, betaamt. En evenmin vergeten: Snuffel, de poes, waarvoor de bakkerij om redenen van hygiëne verboden terrein was.

En Wim natuurlijk...Werken en haast. Zwarte koffie en half opgerookte sigaretten. Eieren bakken met carnaval. Dat ze hem op het laatst in de gaten moest houden, ook op de trap. En waar ging hij heen? Hij ging nogal eens naar haar ouders. “Ik heb nooit geen ruzie gehad met Wim.” Een harde werker en “soms te goed”, met wie ze menigmaal gedanst heeft: “Dat kon-ie goed.”

VAN ALASKA TOT ZUID-AFRIKA...

Jenny heeft zo’n 35 jaar, tot niet lang voor haar vijftigste, gehandbald bij de KPJ in Venhorst, na de junioren bij de dames-A en de veteranen. Een harde ‘midden’ was ze. Ze heeft gejoegd, houdt van zwemmen en wandelt wel een keer of vijf per week, telkens ongeveer een uur lang.

Zij en haar man zijn dol op reizen. “Reizen is mijn hobby!” En dat hebben ze dan ook gedaan, soms wekenlang! Een, hoewel onvolledige, opsomming die echter al behoorlijk veelzeggend is ten aanzien van hun reislust: Canada, Equador, Brazilië, Nieuw-Zeeland, Sri Lanka, Alaska, Zuid-Afrika... Ook waren ze in Kenia. Een foto die ze daar maakten, werd door Wim gebruikt als plaatje voor het keniabrood. Ze willen wat van de wereld zien. Mensen ontmoeten in en met een heel andere cultuur, dat vinden ze niet alleen interessant, nee, dat d  en ze. Maar ze zijn absoluut geen zoonabbidders, geen van drieën. ‘Ons Jenny’, ze heeft geen zit- of ligvlees.

Jenny, ze stelt er nadrukkelijk prijs op, bij het verschijnen van dit boek en bij gelegenheid van het jubileum, iedereen te bedanken voor de prettige samenwerking in heden en verleden, speciaal Gerda en haar kinderen.

Waarvan akte.

EEN VEGHELSE HAGENEES/HAGENAAR/HAGENEIS

Peter is geboren (op 25 juli 1946) en getogen in Den Haag. Op de ambachtsschool aan het Veluweplein behaalde hij zijn banketbakkersdiploma's (derde, tweede en eerste bediende en vakbekwaamheid). Na even bij V&D gewerkt te hebben als banketbakker, vond hij emplooi in Leiderdorp, waarheen hij vanuit Den Haag veelal fietste. Als amateurwielrenner – hij heeft nog gefietst met Joop Zoetemelk – zag hij geen been in die 22 km. In 1970 trouwde hij met Agnes, verpleegkundige. Het jaar daarop toog het jonge paar vanuit zijn Haagse etagewoning naar het zuiden en vestigde het zich, in navolging van Agnes' zus, in Veghel, waar beiden nog steeds hun domicilie hebben. Peter ging in zijn nieuwbakken woonplaats aan de slag bij bakker Rooymans in de Molenstraat. In september 1973 ging hij nog wat zuidelijker zijn brood verdienen: hij trad in dienst bij Wim en Gerda. En bij hen en hun zoon bleef hij, ruim 31 jaren.

De geschiedenis van familiebedrijf Van de Ven

FRIET, FRIKANDELLEN EN EEN NAT LOOPPLANKJE...

De sfeer die hij aantrof, beviel hem direct: gemoedelijk. Toen de geboorte van oudste dochter Yvonne nabijkwam, stuurde Wim hem direct naar huis. "Was een tijd waarin nog heel veel kon." Zoals tussen de (vrijdag)middag bij Gerda friet en frikandellen eten, na een bord eigengemaakte soep. Kitty met de luier om, tussen hem en Cor Verschuren zittend. Die eerste jaren was het aantal personeelsleden nog beperkt. Enkele namen: Cor Verschuren, Hans Mezenberg en Jos de Louw in de (brood)bakkerij, Jenny in het huishouden, Ria van Sleuwen in het magazijn, Dora op kantoor en Tieske en Wim Manders die het brood sneden. Peter herinnert zich ook nog als de dag van gisteren dat de firma Ponjé maandenlang bezig was met het vernieuwen van de bakkerij en wat dat voor de bakkers kon betekenen: nou, dat je met wagens brood die net uit de oven waren gekomen, over een loopplankje een open stuk moest oversteken...in de regen... in de drukste nacht van de week! Overlast, maar ach: gezellige overlast.

MOOI EN MINDER MOOI

Ook om niet te vergeten: de talrijke feestjes. Broodkrattenfeestjes, die hoorden bij het harde werken. Planken op de kratten, en (erwtensop) eten maar, en drinken maar; Cor Bevers en de dubbele tong waarmee hij sprak, de hoedanigheden waarin Gerard Maas optrad. En wie Peter ook nog ziet zitten alsof ze er gisteren nog zaten: de worstenbroodjesmakers in de oude banketbakkerij, rond de verrijdbare tafel, met hun praatjes. Mannen als Piet van Duijnhoven en Cor Bevers. "We lagen soms blauw van het lachen!" De eerste eigen winkel werd een Udens feit, aan een Veghelse supermarkt werd geleverd. Jaren van expansie volgden. Mooie herinneringen. Ook minder mooie: Wims ziekte en overlijden. Peter: "Was voor eenieder en zeker voor Gerda en de kinderen een moeilijke tijd. Echter als personeel stonden we met zijn allen voor de taak het bedrijf zo goed als dat in ons vermogen lag te runnen. Voor Ruud letterlijk de tijd dat hij voor de leeuwen gegooid werd. Dat we als personeel een harde kern hadden die er plichtsgetrouw de schouders onder zette, heeft er zeker toe bijgedragen dat we weinig averij opgelopen hebben in die jaren."

ONDER HOGE DRUK KOFFIEDRINKEN MET EEN HAGENAAR

Een ander dieptepunt was uiteraard de brand op vrijdag de dertiende. Die leidde er wel toe, dat Peter in de daaropvolgende dagen een bijzondere functie kreeg. Hij had de opdracht om ramptoeristen en anderen die niets in de bakkerij te zoeken hadden, te weren. Die opdracht voerde hij stipt uit: Ruuds vriend Mark Michiels werd direct de deur gewezen. Peter moest ervoor zorgen dat er zo snel mogelijk weer gebakken kon worden, moest contact leggen en onderhouden met diverse bedrijven en hun in de bakkerij werkzame mensen, die soms overnachten in nabije hotels. Daartoe moest hij wel eens ferm van leer trekken, zoals die keer dat een PTT-juffrouw hem probeerde af te schepen, terwijl een nood-

centrale zo (brood)nodig was. “Nee, dan is het met deze Hagenaar slecht kof-fiedrinken.” Maar gelukkig: “Met haar baas smaakte de koffie een stuk beter.” Het heen en weer lopen naar ‘tante Corrie’ was voorbij.

Het lukte om de broodbakkerij binnen een week weer ‘draaiende’ te krijgen, al ging het, met ‘dank’ aan een eigenzinnige Udense poetsploeg en haar hogedrukreinigers, nog bijna fout. Maar een fout kan ook positieve gevolgen hebben: een nieuwe bollenkast kwam in het verschiet! En elk nadeel ‘hep’ zijn voordeel: de brand luidde voor Ruud en Anita een nieuw tijdperk in en er verrees een moderne bakkerij met een nieuwe productielijn.

TO BE AMUSED... OR NOT

Naar eigen zeggen heeft Peter slechts één keer Ruud van de Ven hardhandig aangepakt. Dat zat zo: Ruud was nog een op kattenkwaad verliefde jongen die op een woensdagmiddag het presteerde om via een open raam van de bakkerij een papieren pijltje naar binnen te schieten dat Peter achter zijn bril trof. Laatstgenoemde was not amused en dat heeft Ruud geweten en... gevoeld. Soms kwamen er ook emmers water aan te pas als Ruud en Tonnie van Duynhoven in de bakkerij iets aan het uithalen waren. Tonnie is een keer vol geraakt door de inhoud van zo’n emmer en dus door en door nat geworden. De optredens van de ‘huisband’ staan Peter ook nog goed bij. Met vriendjes traden Ruud en Emil op. De concertzaal was de toenmalige zolder, daar waar na de brand onze kantine verrees, maar waar toen broodblikken (en nog heel wat meer) stonden, de zwaluwen nestelden en het personeel zich omkleedde. Met hun eigengemaakte instrumenten en door hun spraakmakende optredens ontlokten de jongens aan de bakkers menig lachsalvo. Een sologitarist die Jimmy Hendrix dusdanig goed imiteerde dat Cor Verschuren in een lachstuip schoot, is na zijn fantastische performance nooit meer gespot op de zolder...

1,2,3,4,5,6,7,8,9...

Herinneringen als deze kunnen een waardevol bezit zijn in periodes waarin de arbeidsvreugde wat minder is. Die waren er in drie decennia natuurlijk ook. En soms speelde Peters ‘natuur’ daarin ook een rol: goedgebekt bij een imposant postuur, dan ook niet geneigd de mond te houden maar nog minder om tot 10 te tellen...Vakinhoudelijk wellicht vaak het gelijk aan zijn zijde, maar dat gelijk wilde hij dan ook wel eens wat te nadrukkelijk krijgen. Of zoals degene die hem het best kent, zegt: “Je bent ook niet de makkelijkste.”

De zestiger van nu kan er minzaam om glimlachen.

OPA WERPT NOG EEN HENGELTJE

Hij is niet achter de geraniums gaan zitten, Peter. Wel allerminst. Nog heel gezond van lijf en leden gaat opa met (twee klein)kinderen op vakantie naar Egypte of Zuid-Frankrijk. Hij houdt van het buitenleven en van buiten actief

bezig zijn, staat nog elke dag om een uur of zes op (!) en zet vervolgens een bakje koffie. Voor detacheringsbureau ‘DIT’ haalt hij in den lande auto’s op of brengt die weg. Hij geeft lezingen over spiegelkarperprojecten en maakt deel uit van de landelijke organisatie KSN (Karper Studiegroep Nederland). Jarenlang zat hij in het bestuur van HSV(hengelsportvereniging)–Veghel.

GEEN KLEIN BEETJE

Toen Peter zijn koperen jubileum vierde, nodigden Wim en Gerda hem en de zijnen (zijn vrouw, dochters Yvonne en Lisette, en Peters ouders) bij hen thuis uit op een filmavond: getoond werden Peters werkzaamheden als ovenist op een zondagnacht, want om de zondag was hij een nacht broodbakker, samen met Wim of Cor Verschuren. Heel leuk hadden ze die bioscoopavond gevonden. Na 40 jaren gewerkt te hebben kon hij, ruim 58 jaar oud, zijn carrière als bakker beëindigen. Een mooi en gezellig afscheid in een Venhorsts etablissement viel hem ten deel. Hij wenst de bakkerij en allen die er werken een mooie toekomst toe en meent een steentje (‘op mijn manier een klein beetje’) te hebben bijgedragen aan wat het bedrijf nu is. Die wens wordt dankbaar ontvangen en gelijkkluidend geretourneerd - en dat steentje is na 31 jaar bijna valse bescheidenheid!

VERHUIZINGEN, ZONDER EN MET VICKY

Jos is van geboorte een Beek en Donkenaar. Als vierde van een gezin dat uiteindelijk vijf kinderen rijk werd, werd hij geboren op 6 februari 1958, na Toos en zijn broers Jan en Christ, maar vóór zus Anja. Broer Jan werkte eind jaren zeventig ongeveer anderhalf jaar bij ons in het magazijn, in de tijd dat er nog geen gele, maar bruine (hoge) broodkratten waren, die nog handmatig in de bestelbus getild moesten worden. Hun vader, inmiddels al vele jaren zaliger, kwam uit Beek en Donk, waar hij werkte bij Van Thiel. Moeder, nog steeds kwiek voor haar leeftijd, is een Venhorstse. Toen Jos 2 jaar was, verhuisde het gezin De Louw naar de Venhorstse Ringbaan. Elf jaar later vond het zijn woonadres in Boekel, in de Wilhelminastraat, waar moeder nog woont. Aan deze laatste verhuizing was debet het feit dat er geen busverbindingen in Venhorst waren, dus ook niet voor de schoolgaande kinderen De Louw. Op 29 mei 1980 trouwde Jos met Gemertse Vicky van de Weijer (van 1961, parttime-interieurverzorgster), met wie hij ging wonen op de Statenweg 37 in Venhorst, in een woning die eigendom van de buurman was: Henk Ossendrijver, vader van oud-medewerker

De geschiedenis van familiebedrijf Van de Ven

Ronnie en degene die vroeger afval van de bakkerij (blikken, onverwerkbaar deeg, zakken en wat al niet) naar de vuilnisbelt bracht. Hoewel Henk eigenlijk van mening was dat samenwonen ('hokken') not done was, stemde hij ermee in dat Jos en Vicky het zijkuis van zijn boerderij betrokken, nadat Wim van de Ven een goed woordje voor het jonge stel had gedaan. Dat deden ze overigens pas nadat ze ('netjes') getrouwd waren. Vier jaren later vestigden zij zich elders in Venhorst (de Koekoeksbloem), en sinds 1989 wonen zij in de Zonnedaauw. Ze hebben twee zoons; Danny (1984) is timmerman en getrouwd, Patrick (1987) woont nog thuis en werkt bij Van de Laar Siergrind, een Gemerts bedrijf waar ook oud-bezorger Arno van de Laar werkzaam is.

SCHROBBEN MET OPA, BAKKEN BIJ WIM

Jos zat in Venhorst op de lagere school (St.-Corneliussschool). Vervolgens ging hij in Uden naar school: de Its, hij wilde namelijk schilder worden. Maar na een jaar verkoos hij toch de bakkersopleiding in de Eindhovense Catharinastraat, waar hij de bediendediploma's behaalde. Toen die was afgerond, ging hij nog twee jaar twee avonden per week naar Eindhoven (avondlessen, ergens in de buurt van het toenmalige Animal-park) Hij behaalde er het patroonsdiploma. Hij herinnert zich van toen nog goed de docent boekhouden van wie ook collega Bart van Rooij les heeft gehad: de heer De Smet. Allang voordat hij zijn opleiding in 1974 afrondde, had hij kennisgemaakt met bakkerij Van de Ven. Als jongetje van een jaar of 11 ging hij 'opa' Cor van de Ven al helpen met het schrobben van de bakkerijvloeren, hetgeen hem na een zaterdag maar liefst twee kwartjes (= twee Marsen) opleverde. Die opa is één keer heel erg boos geworden op de nog heel jonge en daardoor niet beter wetende Jos. Wat gebeurde er? Achter de bakkerij was destijds een groot gat waarin van alles opgestookt werd. Op zeker moment kreeg Joske de opdracht de inhoud (alléén die inhoud, bedoelde Cor !) van een juten zak in het vuur te deponeren. Maar het manneke smeedt ook de zak erin. Met opa ging hij heel vaak babysitten bij Gerda en Wim. Vele jaren later, toen Jos zijn zoon Danny net geboren was, kreeg Jos van oude Cor als cadeau een rolletje drop. Het was maar een rol snoep, kun je denken, maar de merkbaar goede bedoelingen achter die gift zijn door Jos nooit vergeten, getuige ook deze zin. Hij heeft Emil en Kitty nog als baby meegemaakt. Al voor 1974 werkte hij in de avonduren bij Wim. Hij was nog maar een jaar of dertien toen hij al soms boven de bakkerij lag te slapen en Wim met de schieter tegen het plafond bonsde, zo'n 10 minuten voordat de 'mik' uit de oven kwam. Wim was de mening toegedaan dat het voor Jos het beste zou zijn als hij eerst ergens anders ervaring op ging doen. En zo geschiedde. Jos ging werken bij bakkerij ...Van de Ven, maar dan wel bakkerij Van de Ven in Nuenen. Op vrijdagnachten begon hij er om 4.00, na eerst bij die andere Van de Ven gewerkt te hebben. Niet veel later werkte hij bij Frits Maas in Beek en Donk, maar evenmin lang, ook ongeveer een jaar. In 1976 werd het dan een voor Jos gedenkwaardig feit: hij werd (brood)bakker in Wims net verbouwde bedrijf.

Werken, werken, werken, boodschappen doen, werken, werken, werken... Toentertijd was er maar één nachtploeg. Het was toen wettelijk nog toegestaan dat een broodbakker uitsluitend 's nachts werkte. Jos heeft dan ook een jaar of vijf continu nachtdienst gedraaid. Vrij krijgen was zo goed als onmogelijk. Hij heeft in die jaren gewerkt met Hans Mezenberg, John Banken, Thijs van Tilborg, met Evert v. Sambeek uit Rijkevoort (die har(d)stikke dol was op ACDC maar die brood van een andere bakkerij at, tot groot ongenoegen van Wim van de Ven), en niet te vergeten met Douwe Schotanus, markante Fries in Brabant. Met die laatste werkte hij een keer met Kerstmis van donderdagavond tot zaterdagmiddag omstreeks 14.00 uur, jawel ... bijna aan één stuk: alleen enkele uren op vrijdagmiddag niet! Het was in 1979 (het moet wel dat jaar zijn geweest, want Jos en Vicky hadden in die vrije vrijdagmiddaguren boodschappen gedaan voor hun verlovingsfeest...echt waar). Er kwamen op zeker moment twee ploegen. Menger van de ene ploeg werd Thijs, die dat heden ten dage nog is; die van de andere was Jos, die o.a. met ovenist Ger Mulder heeft gewerkt. Vrij krijgen kon toen wat gemakkelijker, maar alleen bij dagdienst.

UNIVERSEEL

Jos is officieel 'stafmedewerker' bij ons. Bij die functie hoort een groot aantal taken. De stafmedewerker is verantwoordelijk voor het schoonhouden van de siloruimten, voor het compleet en geordend houden van gereedschap en materialen, voor het onderhoud van auto's en machines. Hij is de technische vraagbaak voor bakkers, winkel- en kantoorpersoneel. Hij is overal inzetbaar en springt in waar nodig, bij ziekte, in de vakantietijd of bij onderbezetting die het gevolg is van het opmaken van snipperdagen. De stafmedewerker is, kortom, de homo universalis van Van de Ven, degene met bekwaamheden op velerlei gebied, het manusje-van-alles: *Een manusje-van-alles, ook wel klusjesman of factotum (van het Latijnse factotum, "maak alles") genoemd, is een term die gebruikt wordt om iemand aan te duiden die vele kleine karweitjes opknapt. Een manusje-van-alles is iemand die beschikt over buitengewone handvaardigheid op vele vakgebieden. (Wikipedia)* Nou, dat is Jos ten voeten uit en beantwoordt dus helemaal aan zijn wens om van alles wat te doen, niet alleen maar brood- of banketbakker, magazijn- of kantoorman zijn. Op alle afdelingen kan hij goed uit de voeten. Hij kent het werk van de broodbakkers en de banketbakkers, kan zó in het magazijn aan de gang en ook het kantoorwerk kent voor hem geen geheimen meer. Het werken op de afdeling 'banket nat' zou hem nog de meeste moeite kosten. Niet dat hij geen taart netjes kan opspuiten - echt wel - maar hij weet niet exact hoe die momenteel gedecoreerd wordt. Bovendien is het werk op die afdeling net "te fijn" voor hem en zou het feit dat hij geen mooi handschrift heeft, hem daar parten kunnen spelen. Maar er wordt van stafmedewerker Jos zelfs nog wat meer verwacht dan handigheid en brede inzetbaarheid. Immers, hij is bo-

vendien het aanspreekpunt bij afwezigheid van Ruud van de Ven, is dan diens plaatsvervanger die op de dagelijkse gang van zaken toeziet.

DE WEEK VAN EEN STAFMEDEWERKER

Na Wims te vroege dood vroeg Cor Verschuren geregeld advies aan Jos, ook al omdat die goed wist hoe Wim met allerlei zaken omging. Jos ging na het verscheiden van Wim de zondagnachtdienst vast voor zijn rekening nemen en die heeft hij jaren gedaan. Nu is hij éénmaal per 4 weken op zondagnacht vrij. Hij werkt die nachten met de (banket)bakkers Joris en Dorus, die beiden ooit als broodbakker bij ons gewerkt hebben. Jos is dan om een uur of half zes in de morgen thuis en staat om een uur of tien weer naast zijn bed. De overige dagen werkt hij overdag, van 7-16.00 uur, met tweemaal een half uur pauze. Dinsdagmorgen is hij in de banket-droog-afdeling bezig met het maken van cakes, soezen, eierkoeken en vlaaien. Dinsdagmiddag werkt hij op kantoor. Hij maakt er de (bestel- en werk)lijsten voor woensdag en verwerkt de mutaties n.a.v. maandagnacht. Woensdagmorgen is hij soms te vinden in het magazijn, soms op kantoor of op de banketafdeling. Op woensdagmiddagen werkt hij normaliter in het magazijn. Met Astrid Spierings pakt hij daar allerlei producten in: Turks breekbrood, crackers – om maar wat te noemen. Donderdag dan. In de morgenuren worden er gemiddeld tweemaal per vier weken worstenbroodjes en saucijzenbroodjes gemaakt. Daar zijn 5 of 6 personen mee gemoeid. Jos zijn taak daarbij is het 'op de plaat zetten', dat hij samen met Ria Wouters doet. Als er geen worstenbroodjes gemaakt worden, houdt hij zich onledig met het maken van onafgebakken appel- en kersenflappen, die (dus) voor de diepvries bestemd zijn. Donderdagmiddag: onderhoudsmiddag. Het schoonmaken van de siloruimtes, het smeren van de (meng)machines en allerlei andere klusjes. De vrijdag begint vroeg: om 5.00 uur in het magazijn broodjes inpakken (en snel! Quote: "Ik kan niet langzaam inpakken.") en uiterlijk kwart voor 7 de zgn. 'route-Veghel' gaan rijden, die hem o.a. bij DMV, Maison van den Boer, Welstaete en IBN in Veghel kan brengen, maar ook bij De Vrije Teugel en Shell in Uden of bij A&A in Reek en bij de Supercoop in Boekel en ons filiaal ter plaatse. Als hij daarvan is teruggekeerd, om een uur of negen, begint hij aan zijn (echte) ontbijt. (Elke morgen bestaat zijn 'on-echte' ontbijt uit 1 stuk fruit, 2 liga's en een glas seven-up.) Hij prefereert dan tarwemout. Maar dat is wel eens anders geweest. Vroeger at hij bij voorkeur witbrood, waarbij hij dan cola dronk. "Ik doe nou gezond." Vervolgens verricht hij samen met Astrid in het magazijn voorkomende werkzaamheden. Vroeg in de middag begint dan voor hem het weekend. Dat wil zeggen: als er zich geen storingen bij ovens of (snij)machines voordoen en er niemand plotseling ziek wordt en Ruud van de Ven niet op vakantie is. Want in dat geval, niet zelden bij nacht en ontij, weet men zijn telefoonnummer snel te vinden en ligt hij die een kwartier geleden naast Vicky lag, bij een defecte, maar onmisbare machine.

DIGITALE JOS

Thuis kan Jos inloggen op de bedrijfscomputer. Hij kan dan kleine aanpassingen verrichten en allerlei dingen controleren en van huis uit storingsproberen op te lossen. Hij herinnert zich nog goed hoe het op 'ict-gebied' begon: met een MSX ('Machines with Software eXchangeability').

Van origine was het een spelcomputer, waarop een spreadsheetprogramma was gezet en waarmee recepten berekend werden. Jos heeft alle kantoordames meegemaakt: Dora Kessels, Caroline van der Aa, Marleen van de Wetering, Marita Derks-van Dooren, Jacqueline van den Bosch, Mayke Hendriks en weer Jacqueline, en nu dan, sinds januari 2010, Rosanne van Boxtel. Trouwens, even was er een man op kantoor, een man 'met raceballen'.

Jos zijn grootste hobby (naast werken...) is wel computeren. Hij is een toegewijd lid van computerclub PTCC (personal thuis computer club), van de Helmondse afdeling van die landelijke vereniging. Op maandagavond is het tweewekelijks clubavond, waarop de leden (gemiddeld zeker wel 65 jaar) elkaar helpen en informeren op computergebied of tijdens welke een thema centraal staat. Als computerman, maar ook als monteur en technicus is Jos een echte autodidact: 'kijken' is het credo en nadoen (van wat Tonny van de Ven deed aan de machines) en 'leren door te proberen' is het parool.

OVER YOGA, CARNAVAL EN DE ZEE

Al vele jaren doet Jos aan yoga. Elke week 1 uur, in Handel. Hij raakt dan 'alles kwijt' en voor dat alles komt een fijne leegte in de plaats. Hij is er indertijd mee begonnen vanwege maagproblemen ten gevolge van een dubbelgeklapte maag. Broodmager was-ie toen: "Ze zeiden al dat ik doodging." Jos heeft enkele jaren deel uitgemaakt van de Venhorstse Raad van Elf. De liefde voor het carnaval is geleidelijk wel wat gesleten: de laatste jaren is hij niet meer zo'n carnavalsliefhebber.

Hij beoefent geen sport ("geen tijd"), maar kijkt graag naar auto- en motorraces. Jos heeft het liefst dat de personeelsfeesten op de bakkerij plaatsvinden. Hij kent op die feesten relatief veel collega's, omdat hij met enige regelmaat in alle winkels komt. Met Vicky trekt Jos er in de lente en tijdens de zomervakantie in hun caravan op uit; 's zomers een paar weken naar Zee-land, Breskens: heerlijk, die zee.

MEMORABELE MOMENTEN

Met o.a. Wim ging Jos, op zomerse zaterdagmorgens, meteen na gedane arbeid, zwemmen in de Rooye Plas. Met Gerard van Lankveld was hij eens bezig met oud brood op de zolder, toen ze een wagen van Bavaria in de straat zagen. De chauffeur daarvan vroeg hun of ze niet wat lekkers voor hem en zijn maat hadden. Oké, daar kon voor gezorgd worden, mits... een

kratje bier de omgekeerde weg ging. Ruilhandel, inderdaad. Eenmalige ruilhandel, dat wel; het oude brood was kennelijk niet in al te goede smaak gevallen, want Bavaria liet zich niet meer zien: "Ik denk dat die mik tē aawt was."

En dan dé brand. De telefoon ging in huize De Louw. Een slaperige Jos kreeg te horen dat de bakkerij in brand stond, waarop hij tot zijn naast hem liggende echtgenote zei: "Wat ik nou toch voor zatlap aan de lijn had..." Vicky: "En als het nou echt is?" "Ach, welnee." Maar voor alle zekerheid keek Jos toch maar even uit het raam. En jawel: rook! Snel haalde hij, op de plek des onheils gearriveerd, computers uit het kantoor. Die werden gestationeerd bij Corry, later in het woonhuis.

Eens, toen Ruud van de Ven op vakantie was, reed magazijnman/chauffeur Ruud van Gerwen 's nachts op de Langstraat tegen een boom. Hij belde slapende Jos wakker. "Hé Jos, ik moet je wat vertellen: het rechter knipperlicht doet het niet." "Moet je me daarvoor bellen?!" "Nou, er is nog iets: de auto is ook wat korter geworden..." Jos naar de Langstraat. De politie was al ter plekke. Ruud, die was uitgeweken voor iets, was gelukkig ongedeerd. De bus ging naar de garage en na wat tot rust gekomen te zijn, ging Ruud in een andere bus gewoon weer aan de gang.

Soms zit het 's nachts wêl mee. Zoals die keer in Odiliapeel, met de Peugeot-bus. Met een vaart van pakweg 70 km/u maakte Jos kennis met de daar pas aangelegde (en toen inderdaad verdomd hoge) drempels. Hij raakte de grond tussen twee drempels niet. Toen de bus stilstond, stonden de deuren open. Maar kapot – helemaal niks!

Op zekere dag moest de eerste electrokar voor Tieske opgehaald worden. De verkopende bakker zou de batterijen ervan helemaal opladen, zodat het karretje net thuis zou moeten kunnen komen. Zou moeten kunnen... Wim zette Jos in Grave af en Jos karde in de driewieler naar Venhorst. Na een kilometer of 20 begon de accu vermoeidheidsverschijnselen te vertonen, maar stapvoets bereikten Jos en zijn kar toch de Middenpeelweg. Vanaf Odiliapeel moest er echter meegeëduwd worden. Uiteindelijk, met opgetrommelde duwende helpers, belandden ze in Venhorst. Het karretje heeft nog vele jaren goede diensten verricht op de route van Ties van Dooren!

Een TomTom in een bestelauto zou wel handig wezen, denkt Jos. Hij verwacht dat die er ook zeker gaat komen. Voorkomen zou dan kunnen worden, dat een chauffeur in Uden-Zuid een uur, ja, echt één uur, op zoek is naar een (gelet op de huisnummering zeer onlogisch gesitueerd) 'gefelicitaart'-adres. Ja, die chauffeur, dat was ons manasje: Jos.

De geschiedenis van familiebedrijf Van de Ven

In de herfst van 1976 begon bij ons een langharige student Nederlands wiens wortels in Handel liggen, waar Ton op 20 maart 1957 ter wereld is gekomen als oudste kind van timmerman Bertus Martens, van origine een Gemertenaar, en de Handelse Gerry Donkers, die na hem nog vier dochters en twee zonen (de tweeling Wim en Bart, over wie verderop meer) kregen.

Als ook een situatie een dissociatieve identiteitsstoornis kan hebben, komt de situatie waarin ik me nu bevind wellicht daarvoor in aanmerking: interviewer en geïnterviewde kennen elkaar wel erg goed, ze zijn namelijk één. De eerste kent al alle antwoorden, nog voordat hij zijn vragen stelt, en het lijdend voorwerp - zo het al lijdt, het leidt evenzeer. Verrassingen zijn dus uitgesloten: ik weet bij voorbaat wat jij gaat vragen en jij weet vooraf wat mijn antwoord zal zijn... Van een heus interview kan geen sprake zijn, temeer omdat ikzelf gelukkig toch maar weinig last van voornoemde aandoening heb. Al moet ik daar wel meteen aan toevoegen, dat ik, vooral in een grijs verleden, wel eens het gevoel heb gehad dat ik uit meerdere

persoonlijkheden bestond. Dat gevoel werd denkkelijk veroorzaakt door de nogal merkwaardige combinatie van banen die ik had en heb en de uiteenlopende eisen die ze stelden, en versterkt door mijn verlangen niet uit de pas te lopen, erbij te horen. En voor wie daarnaar verlangt, is kenmerkend, juist vanwege dat verlangen, dat hij maar wat onbeholpen en buiten de maat meesjokt.

NAAR VEGHEL

In die Mariabedevaartplaats groeide hij op. Hij werd er als jongetje lid van de plaatselijke voetbalclub en, later, als puber, ook van de Handelse tafeltennisclub, maar hij ging er niet ter (lagere) school. Nee, evenals enkele andere Handelse jongens zat hij, na de 'bewaarschool', op de Veghelse Aloysiusschool, een jongensschool waar de Broeders van Maastricht de (katholieke) dienst uitmaakten, gelegen bij het H.Hartplein. Dat betekende dagelijks ruim 30 km fietsen, bepaald niet over geasfalteerde wegen zoals er nu liggen. Fietspaden waren er toen nog niet op de route die zij aflegden: van Handel, via Koks en Erp, naar Veghel. Soms, bij heel slecht weer, namen ze op Koks de bus. De fietsen mochten dan bij Toon en Mien van den Boom neergezet worden, de eigenaars van 'De Koksehoeve'.

Sweet memories. Achter de melkkar hangen, op weg naar Erp; hoezo tegenwind? In de berm lag onze seksuele voorlichting voor het grijpen. Tour de France spelen op de terugweg: wie mag zich Eddy Merckx noemen? Iets minder zoet: de althans toen nog gepijde broeders waren er niet vies van om, indien in hun ogen gewenst, hun woorden handkracht te verlenen. Maar ik wil niet de indruk wekken dat zij mijn jeugd bezoedeld hebben, wel allerminst. (Ik tik deze woorden op een moment, meer dan vier decennia na mijn lagereschooltijd, dat de moederkerk en haar eindverantwoordelijken zwaar onder vuur liggen vanwege een toenemend aantal mensen dat zich meldt als slachtoffer van seksueel misbruik door katholieke geestelijken.) Die ene keer dat ik nogal hardhandig van het leslokaal naar de gang gesleept werd, ach, ook mea culpa. En bovendien: dat slepen moet je wel terug naar zijn tijd slepen, natuurlijk. Kinderen kunnen aanminnig zijn, maar dezelfde kunnen ook het bloed onder je nagels vandaan halen, vertel mij wat. Of liever: vertel dat aan sommige ouders, misschien geloven ze jou wel.

Na de lagere school ging Ton ook in Veghel naar de middelbare school: het Mgr. Zwijsencollege – toen dus nog met de monseigneur eraan vast. In 1976 verliet hij die met het vwo-diploma op zak, luttele maanden voordat hij zijn rijbewijs haalde én voordat Wim van de Ven, in gezelschap van diens oudste zontje Ruud, op een zondag te gast was bij de familie Martens. Gerda was met de jongste twee doorgefietst richting Beek en Donk, maar Wim maakte van de gelegenheid gebruik om kennis te maken met Bertus' zoon, die er kennelijk wel oren naar had - het alleen zomerse aardbeien plukken beu- om gedurende het gehele jaar wekelijks op vrijdagavond wat bij te kunnen verdienen. De prille student die Ton was, kwam sowieso voor het voetballen elk weekend naar huis vanuit Mo-

lenhoek, waar hij in het eerste jaar van zijn studie doordeweeks op een nogal duistere kamer zat.

SORROW

Zwischen. Liggen bij de vijver, op gepaste afstand van de zwanen; niet, lieve mijnheer Steens? Ach ja, de eerste (onbeantwoorde, dus eeuwige) 'liefde', de eerste sonnetten en acrostichons voor Haar. Thanks to the Lord for a girl like... (meerdere antwoorden mogelijk). David Bowies 'Sorrow' had ik met grote,

dikke, zwarte letters op mijn tas geviltstift: het was een verdeeld genoegen, ook toen, die puberteit. Lange, blonde haren, hemelhoog juichend, maar ook, aan de andere kant: dort wo ich nicht war, dort war alles... groener.

Ik weet nog dat ik die zondag aan mijnheer Van de Ven vroeg of ik, nog maar pas in het bezit van mijn rijbewijs immers, het wel zou kunnen, in de diverse bedrijfsauto's rijden, ook in die toch nogal smalle gang naast de garage. Ik was er niet helemaal gerust op, herinner ik me nog.

Ik heb het trouwens aan mijn vader te danken, naast onuitsprekelijk veel meer, dat ik bij Van de Ven terechtgekomen ben. Hij werkte indertijd als uitvoerder bij bouwbedrijf Ponjé in Handel, dat de bakkerij verbouwde, en legde het contact. Voetballen, even in het vaandelteam, ten tijde van Gerrit Schilder, maar toch vooral, bevrijd van al het gescheld en geschreeuw en de opgeblazen belangrijkheid, in Ut Twid(de). Onvergetelijke momenten, zeker ook de derde-helftherinneringen, gesitueerd in de reeds lang verscheiden oude kantine.

GEEST EN LICHAAM

Na (eindelijk, in 1986) afgestudeerd te zijn in de literatuurwetenschap dacht onze doctorandurs dat het einde van zijn relatie met Van de Ven nakend was, maar dat liep even anders...Hij had al snel een baan op zijn oude middelbare school, dat wel, maar het was een onzekere parttimebaan. Bovendien wilde hij nog lang niet dood – en dat is 'partir' toch een (héél klein) beetje, na een meer dan 10-jarige relatie? Nee, hij ging twee héél verschillende werkkringen combineren, met twee héél verschillende groepen mensen met héél verschillende werktijden en soms best wel héél andere (non)verbale gedragingen. Die combinatie van geest en lichaam, stress en zweet, dag en nacht bevalt hem al jaren héél goed en betekent voor hem een hèle baan. Ook toen hij, beginjaren negentig, op het Cuijkse Merletcollege (havo-atheneum- gymnasium-technasium) Nederlands ging geven - waar hij heden ten dage nog steeds pubers en adolescenten met d/dt/dd/t en inversie, met Mulisch en amfibrachen pijnigt - bleef hij elke vrijdagavond héél monter koers zetten naar Venhorst. Einde van dit ge-héél.

Werkelijk stupéfait was ik op het laatste personeelsfeest bij Verhappen, toen ik met verdacht gretige hulp van Maarten tot de conclusie moest komen dat ik toch echt de oudste aanwezige was. Zelfs die toch zichtbaar grijzere meneer

die een collega chaperonneerde, Maarten wist het zeker: die was 'veel' jonger. Dat krijg je, als je al meer dan drie decennia weigert aan jobhopping te doen. Dikke bult. Mijn gedachten gingen die avond vervolgens naar 'lang' geleën, toen ik nog behoorde tot de 'angry young men' van Van de Ven en elk personeelsfeest een wild en alcoholistisch avontuur was voor die vrijgezellen. Ik heb jarenlang ook op zondagnacht in het magazijn gewerkt, nadat Jan Pennings uit Boerdonk een vervelende val had gemaakt in de Erpse sporthal. Toen ik nog niet getrouwd was, met name in die jaren, werkte ik in mijn lange zomervakanties soms weken achter elkaar, zes nachten, jawel, en - letten jullie even op, jongens?- in mijn eentje. Ja, ja, dat waren nog eens stoere tijden. Dat ik zo lang over mijn studie heb gedaan, lag op de eerste plaats aan mijn gebrek aan doortastendheid en surplus aan twijfelzucht. Tweedens aan Brabants groots(t)e wijsgeer Cornelis Verhoeven, wie ik moeilijk het verwijt maken kan dat de filosofische aspecten van zijn werk me nog meer intrigeerden dan de essayistische. Maar als goede derde is daar 'd'n bakker'. Men wist mij, of wat later mijn broertjes, te vinden als een vaste kracht ziek was of als er een andere noodsituatie was ontstaan. Fijn: geld verdienen en mooi geen tijd om aan de problematische scriptie te werken. Dat ik überhaupt ooit die eindstreep gehaald heb, geheel in strijd met de verwachting die ook mijn vader (ook nog de contactlegger immers...) toen zorgen gebaard moet hebben, werd niet het minst bevorderd door amoreuze ontwikkelingen, want

Ton trouwde in 1989 met de Mortelse bejaardenverzorgster Gerda Melis (1959). Zij werden verrijkt met drie dochters: Karlijn (1991), Elien (1993) en Sofie (1995) en wonen op de Koolhof in De Mortel.

ACTA NON VERBA, JONGENS!

Hij heeft in de loop der jaren heel wat knechten gehad. Hij stelt er prijs op bij deze gelegenheid zo veel mogelijk namen te noemen, hetgeen natuurlijk een risico in zich bergt. Met welgemeende excuses daarom aan allen die hij daarbij ten onrechte vergeet – en dat zullen er zeker een paar zijn.

De eersten met wie hij in het magazijn samenwerkte, waren Wim(ke) Manders en Rob en Maarten van den Bosch, en hun neef Eric van den Bosch. De daaropvolgende jaren hadden qua knechten een hoog familiegehalte: zijn broers Wim en Bart, zijn neven Stefan en Michel Kovacs uit Gemert en Wiljo Donkers uit Handel. (Het kwam wel eens voor dat op een zaterdagmorgen louter familieleden van hem het magazijn bemanden.) Ruud van Gerwen, jarenlang vaste magazijnman als opvolger van Jos van Schijndel, begon bij hem in de vrijdag-nachtploeg. Voorts: uit Handel: Marc Penninx, Erwin Spierings, Ruud Lemmen en Pim v.d. Broek; uit Boekel: Teun v.d. Elzen, Pim van Zutven, Nico de Groot, Marijn v.d. Krieken, Martijn Koster, Teun Megens, Joris Kessels, Rob Biemans, Willem Derks en Bart Meulemeesters; uit Gemert: Bert(je) van de Ven,

Nils Nijhof en Piet Ermers; uit Venhorst: Emil van de Ven, Hes Willems, Theo v.d. Hoven, Mark Peeters, Tonnie van Duijnhoven, Maarten en Eric Michiels en Harco Kuppens. Van zijn huidige team maken deel uit: Koen van Uden, Kyron van Driel, Roel Meulemeesters en de broers Teun en Giel Verstraten uit Boekel, uit Venhorst de broers Bart en Thijn v.d. Vossenbergh en Ruud v.d. Bosch, een tweedegeneratieknecht, want de zoon van eerder genoemde Rob.

NIET VAN BROOD ALLEEN...

Mijmerend over wie zoal mijn levensweg in het kader van Van de Ven heeft doorkruist, schieten me nog tal van namen en gebeurtenissen te binnen. Hoe zou het met haar zijn? Met hem? Maar ik moet gaan afsluiten. Ik wil echter nog twee opmerkingen maken.

De interviews die ik gehouden heb met o.a. de jubilarissen en de teksten die ik naar aanleiding daarvan gemaakt heb - ik heb het met veel plezier gedaan, mijn beide banen kwamen er zoals nooit eerder in samen. Het waren zonder uitzondering fijne ontmoetingen voor mij, met (oud)collega's in hun huiselijke omgeving, maar ook met de mens achter die collega, die in het alledaagse (haast)werk, zeker ook dat op een bakkerij, noodzakelijkerwijs op de achtergrond raakt. Ik wil alle geïnterviewden hartelijk bedanken voor hun gastvrijheid en openhartigheid. Ten slotte. Ik ben nu al bijna 34 jaar verbonden met dit familiebedrijf, waarin ik met drie generaties bakkers-Van de Ven gewerkt heb. Ik dank allen die ervoor gezorgd hebben, dat ik me er ook al zo lang mee verbonden vóél, want je weet toch: een mens leeft niet van brood alleen.

VAN VEGHEL NAAR VENHORST

Op 5-jarige leeftijd verhuisden Jos, zijn ouders en zijn negen broers en zussen, vanuit Lent (gemeente Elst), de plaats waar hij op 10 oktober 1944 geboren was, naar Veghel, waar hij nu samen met partner Gertjan, medisch codeur, nog woont. Na daar op de Aloysiussschool gezeten te hebben, ging hij op internaat naar Oudenbosch, als leerling van bakkersschool St.-Louis, gelegen "tegenover de kerk waarin Frans Bauer trouwde en die gebouwd is naar voorbeeld van de St.-Pieter in Rome." Het bijzondere van die afdeling van de lts was dat je er ook Frans kreeg en je middenstandsdiploma kon behalen. Toen hij daar na drie jaar klaar was, want in het bezit van zijn vakdiploma's voor brood- en banketbakker, begon hij als 16-jarige knaap bij banketbakkerij Van Eeten in Den Bosch. Daar zou hij ongeveer 15 jaar blijven. In 1977 kreeg hij een advertentie onder ogen: een Venhorstse bakkerij had werk voor een banketbakker. Dat had alles te maken met het feit dat die bakker een nieuwe winkel had gevestigd in Uden. Na een sollicitatiegesprek met Wim van de Ven en Cor

Verschuren kwam Jos bij ons in dienst: 1 oktober 1977.

APPENDICITIS IN ACAPULCO...

In die jaren dat hij bij Van Eeten werkte, was er een bijzondere periode in zijn carrière, waarover hij graag verhaalt. Jos is namelijk anderhalf jaar in dienst geweest bij de HAL, de Holland America Line. Als tweede kok bevoer hij de wereldzeeën, was hij aan zowel West Coast als East Coast van de USA. Hij liep, midden in die jaren zestig, rond in Londen, Hamburg, Los Angeles, New York, Houston en New Orleans, werd aan zijn blinde darm geopereerd in Acapulco, voer door het Panamakanaal en...vond het een heerlijke tijd. Natuurlijk, je zag, zeker voor die tijd, heel wat van de wereld (zoals rassendiscriminatie en –rellen in dat Amerika). De twintiger die Jos toen was, vond het een buitengewoon afwisselende, leerzame en avontuurlijke tijd. Waarom dan toch ermee gestopt, Jos? Hij zette een punt achter de HAL omdat hij het gevaar voor verslaving zag en begreep dat hij nooit meer zou kunnen aarden op de wal, als hij ermee doorging. Hij zou er niet meer kunnen leven en er niet meer kunnen werken en geen privéleven op kunnen bouwen. Nee, hij besloot de kleine (6 weken) en grote (3 maanden) vaart vaar-wel te zeggen.

OVER WERKTIJDEN, BANKETNATCOLLEGA'S EN EEN JEUKENDE HUIDZIEKTE

Zijn werkterrein was aanvankelijk, vóór de brand, de kelder: daar was 'banket nat' gehuisvest, onder de begane grond. Hij kon er, eenmaal het gladde, steile, houten trapje afgedaald, nēt rechtop staan in die ruimte van enkele meters bij enkele meters. In zijn begintijd werkte Jos, naast zijn doordeweekse dagen, de ene week op vrijdagavond, de andere op zondagnacht (als broodbakker, achter de oven, terwijl Cor Verschuren de 'menger' was) en dan weer was hij zowel op vrijdagavond als zondagnacht vrij. Zo hadden ook Peter Otte en Hans Mezenberg hun weekenddiensten. Gelukkig voor beiden, vond Peter het geen probleem om Jos z'n zondagnacht over te nemen en Jos vond het prima datzelfde met Peters vrijdagavond te doen, immers: "Brood lag mij niet." Zijn eerste 'banket-nat-collega' werd Willy de Bruyn uit Elsendorp. Toen die ten gevolge van verkeersongevallen uiteindelijk afgekeurd moest worden, kwam Hans Engels, met wie Jos vele jaren een vast duo vormde. Toen Jos een dag per week minder ging werken, was Petter van de Ven een tijdje derde vaste kracht binnen de afdeling. Om en om hadden ze weekenddienst op vrijdagavond/nacht. De laatste jaren van zijn loopbaan werkte Jos op de afdeling 'banket droog'. Hij was blij op zijn 58ste op te kunnen houden, blij dat het telkens zo vroeg beginnen (6.00 uur) erop zat: "Daar heb ik heel mijn leven schurft aan gehad!" Afgezien van die schurft, of liever: ondanks die schurft, is Jos gedurende de ruim 25 jaar dat hij bij ons werkte, 'bijna nooit ziek' geweest.

BEVRUCHTEN, SOPPEN, TREMPEREN EN MASKEREN

In die jaren is er het nodige veranderd, ook bij 'banket nat', in het werk van de mannen van de gebakjes en de taarten. Waren er aanvankelijk maar enkele soorten eenpersoonsslagroomgebak, rastervlaaien en slagroomtaarten, later kwamen daar o.a. bij de bavarois-, nougatine- en kwarktaarten en -gebak. Daarnaast: de slagroomsoezen, sneeuwvitjes, de foto- en cijfertaarten, de petit fours en de bruidstaarten – om maar wat voorbeelden te noemen, die vrij gemakkelijk uitgebreid kunnen worden. Aanvankelijk werd er geen vers fruit op de taarten en het gebak gelegd. Hoe zagen Jos z'n dagen eruit, van 6.00 tot 15.00 uur? Overdag werden (en worden), na de ochtendproductie, de voorraden aangevuld. Taarten worden 'gemaskeerd' (bestreken met een crème-laagje of met jam), cake wordt 'getrempeerd' (besprenkeld met een al dan niet alcoholische vloeistof). Op vrijdagavond (voor de zaterdagbestellingen) en op doordeweekse morgens worden de taarten/het gebak van slagroom voorzien, eventueel gesneden en/of gedecoreerd, wordt er onder meer 'gepoedersuikerd', 'bevruucht' en 'gesopt' (de chocosojes, de chocoladebollen). Het maken van bepaalde nieuwe seizoensproducten, die hij niet zelden zelf introduceerde, vond hij leuk. Met name de paaseieren en wat dies meer zij, producten die hij had geleerd te maken in Den Bosch.

OVER EEN MOOIE BROER EN GROOTMOEDIGHEID

Het feit dat Jos homoseksueel is, is "voor mijn gevoel nooit een punt geweest." Hij heeft zich echt nooit gediscrimineerd gevoeld. Hij moet nog lachen als hij vertelt over die momenten waarop in het bijzonder Wim van de Ven even vergeten was, in zijn onnozelheid, dat Jos een minder courante geslachtelijke voorkeur had. Zo zei die eens tegen Jos: "Ik heb hier een heel mooi meisje aan de telefoon, Jos", waarop de aangesprokene antwoordde: "Heeft ze ook een mooie broer?" (O ja, verrek, da's waar ook, dacht Wim dan.) Wim tegen Jos vlak voor een personeelsfeest: "Je mag gerust een vriendin meebrengen." Natuurlijk werden er achter zijn rug soms grappen en opmerkingen gemaakt, maar daar heeft hij zich, zo hij daar al iets van merkte, nooit wat van aangehouden en nooit last van gehad. Wim. De naam is weer gevallen. Jos en hij hadden wel eens woorden, bij voorbeeld over hoe iets (nieuws) gemaakt moest worden. Jos: "Ik heb het altijd heel sterk van Wim gevonden dat hij, als achteraf bleek dat hij ongelijk had, grootmoedig zijn fout toegaf."

In Den Bosch werd Jos gezien als 'een boer' uit Veghel, maar in het nog veel kleinere Venhorst werd hij voor zijn gevoel als een stads iemand beschouwd: "Toen kwam ik ineens uit de stad." Heeft die stadse mijnheer nog wat (eventueel achteraf) leuke anekdotes voor de lezer? Jazeker.

HET WÁS ECHT...

Die keer dat Bart van Rooij met zijn vingers tussen de twee stalen walsen van de uitrolmachine vastzat! Bart had (destijds) de gewoonte geregeld te doen alsof hij iets had, te veinzen dat hij gewond was. Dus die keer dat deze Bart riep: "Zet die machine af, ik zit ertussen!", dacht Jos: ja, Bart, je kunt me wat, en hij liep door. Maar even later bleek Bart nog steeds op diezelfde plek te staan, ditmaal roepend: "Het is echt!" En Jos zag hem steeds witter worden. Kortom: het was echt! Maar niemand wist hoe die walsen uit elkaar gehaald moesten worden. Nadat per ongeluk op de juiste knop was gedruwd, was te zien dat Barts vingers ook echt waren: echt plat! Gerda van de Ven bracht hem snel naar het ziekenhuis in Veghel, die 'stad'.

DYSLEXIE

Op zekere dag voorzag Jos een taart van een fraai opschrift, zoals zo vaak. Die taart was voor een Venhorstse non die haar zilveren kloosterjubileum vierde. Echter, in plaats van 'Hartelijk gefeliciteerd met uw 25-jarig kloosterfeest' maakte hij per abuis van het laatste woord 'klotenfeest' of een ander woord met in ieder geval een onweloeglijke betekenis – na al die jaren weet hij dat niet precies meer. In Venhorst is om deze 'dyslectische bakker' nog menigmaal gelachen, zoals tijdens de pronkzitting: "Nou, als je bij Van de Ven een taart bestelt...!" De overlevering wil dat Wim, die ook op die zitting aanwezig was, er hartelijk om kon lachen. Of misschien toch enigszins als die spreekwoordelijke boer?

EEN PLEZANTE AMBIANCE

Ook sinds (geen grap:) 1 april 2003, toen Jos bij ons stopte, verveelt Jos zich niet en is vrije tijd voor hem geen probleem. Hij bezoekt tweemaal per week de sauna en hij gaat zwemmen. Het huishouden is voor een groot deel zijn pakkie-an, ook al omdat (jongere) Gertjan nog parttime betaalde arbeid verricht. Beiden bezitten nog steeds de caravan die ze eens kochten van Gerda, dus in Plasmolen vertoeven ze nogal eens. Daarnaast bridget hij elke donderdagavond bij club 'Plezant' in café 'Ambiance' in Veghel, en daarnaast doet hij dat wekelijks op een andere avond met een privégroepje.

EEN WANGROJSE OPLOONAAR: DE JONGSTE VAN ALLEN

Hans is ter wereld gekomen in het Boxmeerse ziekenhuis op 28 maart 1963, maar opgegroeid in Wanroij (op z'n Brabants uitgesproken als 'Wangroj'), is de op een na jongste uit een gezin van vijf kinderen, wier vader reeds op 50-jarige leeftijd stierf. Hij is in de zomer van 1987 (op 5 juni ...!) getrouwd met Jacqueline van Hoenselaar, ziekenverzorger in het Maaszienhuis te Boxmeer. Samen hebben zij drie kinderen: dochter Lynn (nov. 2009: 19, hbo-verpleegkundige) en de zoons Luc (17, havo) en Wessel (14 vmbo). Het gezin Engels woont in een woonboerderij aan de rand van de bebouwde kom van Oploo, in het huis waarin vroeger Hans' schoonouders woonden en boerden.

Hans begon na de lagere school op de havo in Stevensbeek, zat daar vervolgens een jaar op de mavo en daarna op de Its in Cuijk, afdeling consumptieve technieken (koken, bakken, bedienen), waar hij in de derde klas mocht instromen. Daar haalde hij zijn brood- en banketdiploma's, waarna hij twee jaar werken met leren combineerde op het SBBO in Nij-

megen (beroepsbegeleidend onderwijs, Dukenburg). Op 16-jarige leeftijd begon hij bij ons. Hij moest wekelijks nog twee dagen naar school. Van alle zilveren jubilarissen is Hans de allerjongste.

GEEN BROOD-AMBITIE

Hij begon als banketbakker, als banketbakker op de afdeling 'droog' zouden we nu zeggen, maar dat onderscheid werd toen niet of nauwelijks gemaakt. Dus hij werkte toen nog niet voltijds in de kelder, waar Jos Visser nog samenwerkte met Willy de Bruyn. De eerste jaren, tot aan dat hij in militaire dienst ging (1981), werkte hij ook als broodbakker, alleen op vrijdagmorgen (met Pieter Bijvelds) of -avond (Ronnie Ossendrijver). Hij heeft nog een maand in de ziektewet gezeten nadat hij op een vrijdagavond met zijn hand tussen de rollen van de 'stokkenmachine' was beland, bij het schoonmaken daarvan. Het vel was helemaal van zijn vingers af. Maar op een 'brood-ambitie' heeft hij zichzelf (ook vóór de ontveling) nooit kunnen betrappen: "Ik wilde nieuwe dingen verzinnen, brood is brood." Het werken met brood vond hij te eentonig en hij vreesde er te weinig creativiteit in kwijt te kunnen.

TWEE KEER WEDERKEER

Toen hij, na het vaderland 14 maanden gediend te hebben, in oktober 1982 terugkeerde in Venhorst, rees er een probleem. Wim van de Ven had inmiddels een nieuwe kracht aangenomen (Henk Arts), in vaste dienst. Wim wilde Hans ontslaan, want hij had plotsklaps één werknemer te veel. Hans mocht een poosje thuis blijven, maar kreeg wel doorbetaald. Er kwamen toen arbeidsbureaus aan te pas. Een en ander resulteerde erin, dat zowel Hans als Henk zijn ontslag kreeg. En toen, na een paar maanden, gebeurde er iets waardoor de werkloze Hans wéér terugkeerde bij Van de Ven: Willy de Bruyn kreeg een ongeluk en Hans ging op Wims verzoek voor hem invallen. Toen het erop begon te lijken dat Willy terug zou komen en Hans opnieuw zijn biezen zou moeten pakken, herhaalde de geschiedenis zich, helaas voor Willy: opnieuw bij een ongeluk betrokken. Enfin, Willy keerde niet terug omdat hij fysiek het werk absoluut niet meer kon verrichten en Hans kwam in 1983 opnieuw in vaste dienst.

KELDER, KELDERROOK, KELDervLOOR

Vanaf die tijd waren Jos Visser en Hans het vaste 'kelderduo'. Jos was al een ervaren banketbakker en van hem leerde Hans de fijne kneepjes van het (banketbakkers)vak. "Vakinhoudelijk heb ik van Jos het meest geleerd." Hij leerde er de details over de afwerking van taarten en gebakjes. Op zeker moment kon je maar aan één detail zien wie een taart had opgespoten, Jos of Hans: aan de rozetten. Hans zette die andersom, 'tegen de keer'.

Die kelder was (amper?) 20 m² groot. Jos kon er rechtop staan, Hans niet. Het naar boven brengen van grote platen met gebak erop, over de houten, steile

trap, ging maar moeizaam, de bocht was net te maken. Voordeel was wel, dat je je boven gelukkig even kon strekken. Bij het afdalen op de trap moest je wel uitkijken anders stootte je je hoofd tegen het schuin aflopende plafond. In de zomer was er airco. Er mocht toentertijd nog gerookt worden op de werkplek. Nou, beiden waren roker en er hing dus soms een dichte mist in de kelder, zeker toen ze voor de gein sigaren rookten.

Leuk was het om door de regenpijp te roepen, die uitkwam op het schoolplein van de naastgelegen lagere school. Daar kwam dan de schooljeugd op af. Dan rook blazen en beluisteren welke gevolgen dat had. Minder leuk was het die keer dat een 10-literpak slagroom van de trap afgleed en een laag vette rotzooi op de witte vloer het gevolg was. En nog minder leuk was het feit dat er geen schrobputje was waarin je die troep kwijt kon...

VULLEN, MASKEREN, KNIPPEN, DUWEN

Op maandagen werden taartbodems gevuld en gemaskeerd, in de banketafeldeeling boven. Woensdag was de dag waarop de door Cor Verschuren gebakken soesjes gevuld werden. Aanvankelijk knipte Astrid die met een schaar in. Er werden toen veel meer soesjes (kleinere, overigens) en chocoladebollen besteld dan nu. Chocoladebollen werden gevuld nadat er eerst een gat in de onderzijde gemaakt was, met een vinger, jawel. Nu wordt daartoe een scherp spuitmondje gebruikt, door Hans geïntroduceerd. Slagroomtaarten met opschrift waren vers (d.w.z. de slagroom en het opschrift), alle overige soorten taarten stonden toen nog kant-en-klaar in de diepvries, inclusief de vruchtjes die erop lagen. Een tijdje heeft Hans last gehad van een tennisarm, waaraan noch de fysiotherapeut, noch tante Nelly veel kon doen; die kun je krijgen van het talloze malen uit slagroombekkens scheppen.

EN HIJ NAM ER NOG INNE...

Over het algemeen vond Hans de personeelsfeesten van vroeger leuker dan die van nu. Voor zijn gevoel was er toen minder groepsvorming onder de bakkers. Er waren toen ook aanzienlijk minder winkeldames, je kende zo'n beetje iedereen en dat is nu wel even anders. Hij herinnert zich goed hoe hij op zo'n vroegere avond samen met Hans Verberk in een taxi de zwaar beschonken Thijs naar diens moeder heeft gebracht. Hans zelf lust(te) ze ook graag, hoor. Zo heeft hij meer dan eens op maandagmorgen omstreeks zes uur opgebeld met de boodschap dat hij wat later kwam, omdat hij nog wat laat (of: vroeg) in nachtkroeg Bar De Hoeve in Wanroij zat. "O, da's goed," zei Cor Verschuren dan, die er zelf evenmin vies van was...Het kwam voor dat Hans zijn bezoek aan het matinee van Venhorst-kermis definitief afsloot op de meelzolder boven de bakkerij, dan was hij enkele uren later heel snel op de werkvloer! Op een vrijdagnacht had hij samen met Hans Verberk al het bier op de bakkerij opgedronken. 's Morgens belde

zijn moeder op: waar (Wangrojse) Hans bleef. Op donderdagmiddagen werd er vroeger regelmatig een potje bier gepakt. Donderdagmiddag als weekafsluiting? Ja en nee. Er moest op vrijdag nog wel gewerkt worden, maar de één werkte dan overdag, de ander had avond- of nachtdienst. (En daarna gewoon in de auto naar huis, hoor...)Verslapen heeft hij zich zelden, maar als dat dan gebeurde, gebeurde het ook 'vur nu goeie'. Eens belde hij op om elf uur in de morgen om te vragen of hij nog moest komen. Hij had die morgen om vier uur moeten beginnen. Nou, dat komen hoefde niet meer, hij was sowieso om negen uur afgewerkt!

DAT IS GEWOON ZO...

In de kelder en later in de ruimte waarin ze nu werken en waar het permanent 19 graden is ("Dat is net aangenaam, maar de blazer die er hangt, is niet echt gezond."), heeft Hans gewerkt met Jos en Willy, maar ook met Petter v.d. Ven, Michael (uit Zeeland), Tom van Santvoort, Hans Verberk en Michel Esposito. Hij is alweer jaren teamleider van 'banket nat', waartoe ook Dennis Angevaare en Mario Keereweere behoren. Die afdeling grossiert in onderscheidingen voor haar producten. Om de paar maanden worden door het NBC in een regio o.a. vlaaien gekeurd. Wel, van de tien keer dat Van de Vens vlaaien vergeleken worden met die van een achttal andere bakkers uit de regio, eindigen 'wij' negen keer als beste. Zeker weten, Hans? "Ja, dat kun je er gerust in zetten, want dat is gewoon zo!" Hans heeft twee keer in vaktijdschriften gestaan, artikelen die gewijd waren aan (het schoonmaken van) het nieuwe, bacteriegevoelige slagroomapparaat.

EEN TUINIERENDE ZAPPER-MET- KAPOTTE-KNIEËN OP ZOEK NAAR ROBINSON

Hans houdt van tuinieren en kan, gelet op de grootte van hun perceel, wat dat betreft vooruit! Hij is leider van het C-team van Excellent, waarin zoon Wessel speelt, en is jarenlang jeugdtrainer geweest bij die Oploose voetbalclub. Zelf heeft hij er ook nog enkele jaren gevoetbald, na in zijn jeugdijaren bij Constantia in Wanroij gespeeld te hebben, maar versleten knieën noopten hem ertoe daarmee te stoppen. In de tijd dat Wim v.d. Ven om niet geheel onbegrijpelijke redenen een gigantische hekel had gekregen aan voetbal, heeft Hans, ter verklaring van zijn plotselinge fysieke ongemak, een keer een bananenschil ('tijdens het winkelen') nodig gehad om te verheimelijken dat hij zich op vrijdagavond aan de zonde van zaalvoetbal had overgegeven. Tv-kijken mag hij ook graag. Jacqueline: "Een vreselijke zapper. En meestal groen beeld." Al is die graskleur niet meer zo overheersend als voorheen. 'De wereld draait door' bekijkt hij graag, en zeker 'Expeditie Robinson', maar ook actualiteitenprogramma's. Graag klust hij ook wat in Rundumhausen.

EEN BAKKERSZOOON UIT SINT TUNNIS

Thijs is geboren (6 november 1952) en getogen in Sint Anthonis. Hij is onze oudste actieve bakker en was gisteren (2 maart 2010) exact 30 jaar en één dag bij ons in dienst. Na de lagere (jongens)school ging hij naar de bakkersopleiding van Its 'de Hamert' in het Noord-Limburgse Wellerlooi, waar hij, op ruim 30 km van zijn thuis, op internaat zat in Huize Roobeek, drie jaar lang. Dat hij ervoor koos om bakker te worden, was niet zo vreemd: zijn vader had een brood- en banketbakkerij, gevestigd buiten 'Sint Tunnis', in de richting van Oploo, vlak bij de toenmalige melkfabriek. Diens oudste zoon Thijs, op één na oudste van vijf kinderen, trad dus qua beroepskeuze in de vaderlijke voetsporen. Op 16-jarige leeftijd, na zijn internaatsjaren, trad Thijs in dienst bij banketbakkerij Schoofs in Boxmeer, waar hij ongeveer anderhalf jaar gewerkt heeft. Tezelfdertijd had hij één dag in de week les in Wellerlooi om zijn vakdiploma's te behalen. Daarnaast hielp hij thuis op zaterdagmorgen zijn vader met het broodbakken. Toen die definitief stopte met zijn bedrijf, na nog een tijdje brood van de Lieshoutse bakkerij De Duif verkocht te hebben, en Thijs er niet

De geschiedenis van familiebedrijf Van de Ven

voor voelde de zaak over te nemen, betekende dat, dat hij de voor zijn opleiding noodzakelijke 'broodervaring' ging missen. Daarom ging hij vervolgens werken bij bakkerij De Haas in Haps, die toen brood leverde aan twee supermarkten. Na ook daar zo'n anderhalf jaar gewerkt te hebben, ging hij in militaire dienst: van september 1972 tot december 1973 verbleef hij als kok in Leiden (opleiding) en in de Oranjekazerne in Schaarsbergen.

EEN GEWICHTIGE PERIODE...

Toen hij zijn diensplicht begon, woog hij 75 kg, veertien maanden later gaf de weegschaal 107 kg aan...("Ik hoefde daar niks te doen." Nou ja, niks...: "Ik mocht altijd de gebakjes doen!") Hij moest dan ook zijn hele garderobe vernieuwen, want niets paste meer. Na zijn dienstitijd werkte hij enkele maanden bij De Duif. Het was in de tijd van de oliecrisis en de autovrije zondagen. Omdat de hem door zijn werkgever toegezegde benzinebonnen almaar uitbleven, solliciteerde hij bij bakkerij Loonen in Boxmeer. Van 1974 tot maart 1980 werkte hij daar als broodbakker, meestal van 4.00 u. tot 13.00 u.

IN PLOEGDIENST TE VENHORST

"Op zekere dag zat Wim van de Ven bij ons thuis." Hoe dat zo? Wim had aan zijn zwager Theo Verstegen, kruidenier te Sint Tunnis, gevraagd of die misschien een bakker kende die in Venhorst zou willen werken. Ja, die kende hij wel een, een bakker. In Sint Anthonis kende, toen al, nagenoeg iedereen Thijs: "Ik waar dur nog allicht bij astur iets te doen waar." Op Wims verzoek draaide Thijs een zondagavond mee met Cor Verschuren en Peter Otte (wat hem 75 gulden opleverde). Het werken in ploegdiensten (afwisselend 1 week vijf nachten, 1 week vier dagen) betekende sowieso dat hij meer zou gaan verdienen. Het was op 1 maart 1980 dat Thijs onze gelederen kwam versterken. Hij begon- zoals gebruikelijk voor nieuwe bakkers- achter de oven. Na een half jaar ovenist te zijn geweest, werd hij wat hij nu nog is: draaier/menger. Het is dan ook niet vreemd dat hij, die het langst van allen deze functie vervult, alle broodrecepten uit zijn hoofd kent. Hij heeft in de voorbije drie decennia heel wat collega's (mengers zowel als ovenisten) zien komen en in een aantal gevallen ook weer zien gaan. Zijn huidige collega-menger, dus de menger van de andere ploeg, is Sjors van de Laar. Daarvoor waren dat o.a. Tom van Santvoort, Dorus Jaspers (nu banketbakker bij ons), Jos de Louw en Ruud van de Ven. De ovenisten met wie hij jarenlang een vast duo vormde, waren o.a. Douwe Schotanus en Joris van Asseldonk (momenteel eveneens banketbakker); de laatste jaren is ovenist Ties van Dijk zijn vaste maat. De magazijnman tijdens de nachtdienst was lange tijd Ruud van Gerwen.

DE NACHTELIJKE MENGER

Wat zijn nou zijn werkzaamheden in die nachtelijke uren vanaf maandag 23.00 uur? De menger weegt de grondstoffen af en voegt er, in de vier mengkuipen

waarover hij beschikt en die elk 125 kg bloem kunnen bevatten, de benodigde hoeveelheid gist, water, bloem, zout en 'poeder' (een emulgator, d.w.z. een mengmiddel ter verbetering van het brood) aan toe. Tussendoor maakt hij onder andere caslerbroden (nog het echte handwerk, want met de hand in de juiste vorm gekneet, wat makkelijker lijkt dan het is) en hardbrood, waaronder stokbroden. Hij helpt de magazijnman bij het lossen van producten uit de roterende ovens, producten die op ovenwagens het magazijn binnengereden worden, zoals casinobroden, 11-zaden - en delicatessebroden. Na de schaft werkt hij aan het op peil houden van de diepvriesvoorraad aan o.a. knoflookbroden, bake-off-producten en drossaardbroodjes.

DE OVERDAGSE WERKZAAMHEDEN

Een groot gedeelte van het werk in dagdienst behelst het maken van broodjes: sesam- en maanzaadbroodjes, brabantertjes, tarwebollen en krentenbollen. Op woensdagen wast Thijs heel wat rozijnen. Hij maakt dan met Ties o.a. kaiserbroodjes, desem toscane, gevlochten broodjes en stokbroden. Eveneens worden op woensdag de deegnetjes van de bollenkast, waarin het deeg rijst, gepoetst. De donderdagen vooral, maar ook de voor hen korte vrijdaggen staan in het teken van de broodjes.

PLOEGENDIENST: VOOR EN TEGEN

Het werken in ploegendienst bij Bakker Van de Ven heeft, naast een financieel, nog een ander voordeel, meent Thijs. Je hebt namelijk lange, vrije weekenden. Van zaterdagmorgen een uur of twee tot dinsdagmorgen ben je vrij als je van nacht- naar dagdienst gaat. Ga je in omgekeerde volgorde, dus de nachtdienst in, dan duurt dat vrije weekend van vrijdag vroeg in de middag tot maandag laat in de avond. Maar uiteraard zitten er ook nadelen aan ploegendienst. Het lidmaatschap van een club waarvan de activiteiten zich in de avonduren concentreren, is nauwelijks mogelijk; dus geen kaart- of biljartclub voor Thijs. De maandelijkse vergaderingen van het gilde waarvan hij bestuurslid is, vinden dan ook plaats in een week met dagdienst voor de bakker-bestuurder!

DE LIEFDE ONTLOOK HOOG BOVEN DE WOLKEN

Mei 1997 trouwde Thijs met de Mierlo-Houtse Ineke Verbunt, met wie hij sindsdien in de Pastoor van Erpstraat woont, in zijn geboorteplaats. 'Ien' werkt bij Thuiszorg Pantein. Ze ontmoetten elkaar op vakantie. Ineke was gewend elk jaar een grote reis te ondernemen, samen met een nichtje. Dat jaar was het reisdoel Indonesië, waar ze al eens eerder geweest was, maar ditmaal wilden ze naar de Papoea's. Van kennissen die familie van Thijs' broer waren, had ze gehoord dat onze bakker ('zo'n leuke vent') daar eveneens naartoe ging. Och, dacht ze, er gaan zoveel vliegtuigen die kant op, dus de kans dat deze vrijgezel die andere zal ontmoeten, is nagenoeg nihil. Maar toen zag ze zijn naam op de passagierslijst staan die ze thuisgestuurd had gekregen. Op Schiphol, na het

inchecken, lette ze op het juiste labeltje aan de bagage, om te zien of het een reisgezel zou zijn. Ze wist dat Thijs een fors postuur had. Op zeker moment zag ze iemand die aan de beschrijving voldeed - en met het juiste labeltje aan de bagage. Dat moest 'm zijn... In het toestel zat hij vlak voor hen. En toen draaide hij zich plotseling om en zei: "Een van jullie moet volgens mij Ineke zijn." Heus, liefde op het eerste gezicht van twee prille veertigers! In latere jaren zou hij samen met haar nog menigmaal in een vliegtuig zitten, reislustig als ze beiden waren: naar de Azoren, Nepal, de Noordkaap, Turkije en Zuid-Afrika. Maar in Friesland de Elfstedenroute met haar fietsen, ook mooi, hoor!

JÄGERMEISTER

Aan een aantal personeelsfeesten heeft Thijs goede herinneringen, ook wel aan het personeelsfeest van 1986, althans: voor zover die herinneringen in dit geval strekken...Wat was het geval? Het feest vond in de bakkerij plaats en in een diepvries aldaar waren enkele flessen sterke drank gezet. De talrijke biertjes werden die avond afgewisseld met de nodige borrels jägermeisters en jonge jenever. Op zeker moment begon Thijs de fles aan zijn mond te zetten en dat heeft hij geweten! Nou ja, je kunt het beter zo zeggen: vanaf zeker moment had hij nergens meer weet van.

VRIJDAG DE DERTIENDE

Vrijdag 13 juni 1997: de brand. Iets na middernacht, vrijdag de dertiende was net begonnen, viel in een gedeelte van de broodbakkerij de stroom uit. Aan het werk waren daar Joris van Asseldonk en Thijs. In het magazijn was Ruud van Gerwen druk doende. Toen Thijs en Ruud boven bij de stoppenkast kwamen, zagen ze de vlammen eruitslaan. Kortsluiting! Ruud haalde snel de brandblusser, maar die kon ook niets meer uitrichten, de rookontwikkeling was al te erg. De brandweer werd gebeld via 1-1-2, maar het duurde lang eer die arriveerde, dus nogmaals gebeld. (Later bleek dat de te late aankomst het gevolg van een misverstand was.) Vreemd genoeg, zegt Thijs nu, bleven we aanvankelijk maar doorwerken, toen we nog in afwachting van de brandweer waren. Maar toen de lichtkoepel van het verlaagde plafond steeds roder begon te worden, zei Joris: "Zullen we maar stoppen?" De machines werden stopgezet. De vlammen sloegen al uit het dak. Thijs' z'n auto stond voor de brandweer in de weg en stond bovendien dicht bij de bakkerijmuur; zou die wel blijven staan? Weg moest die auto dus! Maar ja, de autosleutels lagen boven, in de kantine, en die stond in lichterlaaie. Met behulp van een garagekrik van Jan Kuppens lukte het de auto naar veiliger oorden te duwen. Thijs' burgerplunje en zijn toevallig zéér goed gevulde portemonnee gingen wel teloor, maar uiteraard werd alles naderhand vergoed. Ineke kwam met de reservesleutel, maar eenmaal thuisgekomen, kon Thijs de slaap niet vatten en hij reed terug naar Venhorst en maakte daar foto's van de gehavende bakkerij.

VAN EEN ONOOGLIJKE CROISSANT VIA TENNISARMEN NAAR EEN BIERPROEVER

Op een morgen kwam een zichtbaar geïrriteerde Wim van de Ven naar hem toe, met in zijn hand iets wat leek op croissantjes. Boos vroeg hij aan Thijs: "Wat denk je hiervan?!" Thijs: "Ik denk dat die al 'n keer gegèten zien." Wim schoot in de lach en weg was-ie.

Een keer heeft Thijs Sinterklaas gespeeld op de bakkerij. Met zijn Zwarte Pieten (Petter van de Ven en Patrick van Rijbroek) deelde hij traktaties uit aan de kinderen van de werknemers van Van de Ven.

Op een vrijdagavond viel zijn krabber in de afweger. Zijn impulsieve reactie, een greep ernaar, veroorzaakte dat het topje van zijn middelvinger in het deeg achterbleef. Wat deeg met daarin dat topje, werd in een plastic zak meegenomen naar het Veghelse ziekenhuis. Een paar keren is hij een aantal maanden uit de running geweest ten gevolge van een tennisarm. Fotograferen is, maar vooral wás een hobby van Thijs. Hij maakte zelfs bruidsreportages. Toen de digitale camera eraan kwam, werd het voor hem minder spannend: iedereen kon foto's maken.

Hij is bestuurslid van het Sint Antoniusgilde, een heropgericht schuttersgilde in Sint Tunnis, dat in de laatste kersttijd voor een kerststal met levende dieren zorgde op de Brink.

In een grijs verleden was Thijs middenvelder bij D(e) S(nel) V(oeters), in het vierde elftal; nu gaat hij wekelijks supporteren bij het standaardteam van deze voetbalclub uit Sint Anthonis.

Erg gehecht is hij aan de samenkomst met een handvol vrienden, elke zondagavond in Ledeacker. Al 30 jaar treffen zij elkaar daar. Om ernaar toe te kunnen, verzet hij desnoods zijn verjaardagsfeest. Ook Ineke is wekelijks van de partij.

In 1981 was Thijs prins carnaval en heerste hij over de zeikmeiken en de zeikmeikerinnen. Hij is 9 jaar bestuurslid geweest van carnavalsvereniging 'D'n Uutlaot'.

Hij heeft zich nog een keer als 'tonpraoter' gemanifesteerd, waarbij hij zich als 'bierpruiver' presenteerde. Al dertig jaar dost hij zich tijdens de dolle dagen uit met een pij en aan de voorzijde twee rubberen 'kiepen'. "Ja, met de carnaval ben ik hier een begrip." Waarop Ineke reageert met: "En niet alleen met de carnaval."

DE 4 BOSSEN...

Maarten is een geboren (12 januari 1962) en getogen Venhorstenaar, zoon van een Boekelse koeienboer (+) en een oorspronkelijk Gemertse, maar nu (2010) in Boekel wonende 81-jarige moeder, die in Venhorst zes kinderen grootbrachten: 3 jongens, van wie Maarten de jongste is, en drie meisjes. Hij kwam op 19-jarige leeftijd bij ons in vaste dienst, op 23 november 1981 om precies te zijn. Maar al jaren eerder had hij met de plaatselijke bakkerij kennisgemaakt. Als jochie van 14 werkte hij al op vrijdagnacht. Na een paar jaren was hij daarmee opgehouden, omdat hij elders, bij de overbuurman die ook koeien had, meer kon verdienen. Maar nog voordat hij in vaste dienst kwam, was hij alweer op vrijdagnacht actief. Zijn broer Rob heeft ook bij ons gewerkt op vrijdagnacht, diens zoon Ruud is wat dat betreft in de voetsporen van zijn vader getreden, want is nu, ruim dertig jaar later, als weekendhulp bij ons werkzaam! Maartens zus Jacqueline is sinds kort juist niet meer in dienst, na in twee periodes jarenlang op kantoor gewerkt te hebben. Beide broers wonen naast elkaar in het tot twee fraaie woonboerderijen verbouwde ouderlijk huis; Maarten en de zijnen wonen in wat voorheen de stal was. De zijnen, dat zijn Jolande van der Rijt (Volkel, 1967, apothekersassis-

tente in Elsendorp), met wie hij in 1993 trouwde, en hun tweeling: Bo en Joep (1996), beiden brugklasser op het Gemertse Commandarijcollege.

IN VASTE DIENST: DE MAGAZIJNCHEF IN SPE

Na de lagere school ging Maarten naar de Its in Uden. Zijn eerste studiekeus daar was metaalbewerking. Op dat vakgebied behaalde hij zijn diploma's. Daarna koos hij voor respectievelijk schilderen, timmeren en loodgieten, maar die drie opleidingen maakte hij niet af. Hij verliet voortijdig de school, toen zich zijn eerste werkgever had gemeld: Toon – Andusta – van Duijnhoven (vader trouwens van de latere weekendhulp en vriend van Ruud: Tonnie). Hij hielp daar nog mee met het maken van een zogenoemde 'walsbank', waarmee stalen kozijnen in de juiste vorm gebracht werden. Maar tot ergernis van zijn baas gingen Maarten en zijn ouders, bij wie Wim van de Ven op zekere dag op de stoep had gestaan, in op het aanbod van de bakker om bij hem in vaste dienst te komen. In 1981 was dat zover. Zijn naaste collega in het magazijn, met wie hij de dag- en nachtdienst afwisselde, was Jos van Schijndel uit Gemert. Maarten is inmiddels alweer jaren officieel 'chef magazijn'.

MAARTEN ON THE NIGHTSHIFT

Als Maarten nachtdienst heeft, van zondag- tot en met donderdagnacht, wat zijn dan zijn bezigheden? Oké, een uitvoerige beschrijving daarvan. Hij begint met het op de juiste plek hangen van de diverse bestellijsten en het daaraan toevoegen van bijbestellingen. Dan verdeelt hij de ontbijtkoeken, de pakjes roggebrood, crackers, speculaas en de eventuele aanbiedingen - hij noemt o.a. de keniabroden en de chocolade-vanillecake. Vervolgens gaat hij de taarten en vlaaien die door de banketbakkers bewerkt moeten worden, voor hen klaarzetten. Hij pakt de voorgebakken producten voor de diverse lunchrooms. Dan is het tijd voor 'een bak koffie'. Daarna gaat hij naar de gebaksafdeling. Als hij daar klaar is, o.a. met het afmoesen van de soesjes, gaat hij de beide broodbakkers assisteren bij het maken van tijgerbroden (hij spuit er de 'tijgerpap' op) en casino's. Weldra gaat dan de bel, ten teken dat de moutkornbroden uit de roterende ovens gehaald moeten worden. Die lost hij in het magazijn, waarna 'de mik valt': de eerste broden komen over de lopende band het magazijn binnen. Het is dan tegen tweeën in de nacht. Tot pak 'm beet een uur of half vijf in de morgen blijven de mikken komen. Hoe? Telkens 20 broden in 5 zogenaamde 'koppels', in elke koppel dus 4 broden. Maarten heeft grote handen en hij pakt die 4 broden dan ook meestal in één keer en legt ze óf op een broodrek, als ze gesneden moeten worden, óf legt ze in kratten: de ongesneden broden voor (voornamelijk) de eigen winkels. Volle broodrekken duwt hij naar de garage, waar hij ze onder de ventilator zet. De kratten met het ongesneden brood zet hij op vaste plaatsen in het magazijn, zodat chauffeur Eric van Rixtel, die om 5.00 uur ten tonele verschijnt, precies weet voor welke winkel welke stapels zijn. Tussendoor verdeelt Maarten (en de andere week doet Christ-Jan van Hak dit alles, als die nachtdienst heeft

en Maarten dagdienst) o.a. stokbroden, ciabatta's, kampioentjes, kaiserbroodjes en andere producten die wij rangschikken onder de noemer 'hardbrood'. Nog voordat hij een half uur pauze heeft, samen met Thijs en Ties, verdeelt hij dan de luxebroodjes. Na de schaft is het broodjes inpakken geblazen. Ten slotte verdeelt hij de taarten en vlaaien die de banketbakkers inmiddels opgemaakt hebben. Rond half acht zit zijn dienst erop. De donderdagnacht, die een stuk drukker is, ziet er anders uit. Dan komt snijder Pascal uren eerder dan normaal en assisteert hij Maarten/ Christ-Jan: Pascal haalt dan het brood uit de koppels. Het hebben van nachtdiensten heeft voordelen, maar ook nadelen. Toen de kinderen nog op de basisschool zaten, was het wel makkelijk dat Maarten er was als ze thuiskwamen. Maar het sociale leven ondervindt er soms wel last van, omdat er rekening gehouden moet worden met 23.00 u., dus heeft hij (en zijn vrouw) wel eens verzucht dat hij graag een baan van 8-17 zou willen hebben.

EN DE DAGDIENST?

Die begint voor hem om zes uur (vrijdag: vijf uur) en duurt tot 14.00 uur. Eerst helpt hij zijn naaste collega, Christ-Jan dus, met het inpakken en verdelen van de broodjes. Ruim anderhalf uur later gaat hij met de bestelvrachtwagen op route: naar Boekel en op diverse plaatsen in Uden (de Baron, Hello, het gemeentehuis, 't Zusje, de Thuiszorg). Terug in het magazijn zet hij op maandag allerlei voor- gebakken spullen in de diepvries klaar, die dinsdag meegenomen worden naar de winkel. Op dinsdag houdt hij zich bezig met de papierinkoop (bij de firma's Moonen en Straatsma). Hij zet allerlei verpakkingsmateriaal klaar voor transport naar de winkels: diverse soorten papieren en plastic zakken, stokbroodzakken, draagtassen, taart- en vlaaidozen. Op woensdag en donderdag pakt hij met Astrid, en/of Ria en/of Jos allerlei producten in en verricht andere voorkomende magazijnwerkzaamheden. De vrijdag echter verloopt anders. Hij rijdt dan chauffeur Erics route en zijn eigen route, bezorgt dan in Uden-Boekel-Gemert, vervolgens Gemert-Beek en Donk en daarna Boekel-Uden-kleine winkels. Na de pauze komt 'de horeca' dan aan bod: Kokse Hoeve, De Zwaan en wat dies meer zij. En hij bezorgt dan bij voorbeeld 'felicitaarttaarten' bij bedrijven en particulieren. Hij haalt lege kratten bij de winkels op. Als dan de bussen weer leeg in de garage staan en er hier en daar nog wat opgeruimd is, is het ongeveer half twee in de middag en begint voor Maarten het weekend.

COLLEGA'S

Voordat hij een vast trio vormde met Thijs van Tilborg en Ties van Dijk, werkte hij met Ruud (met wie hij het in de nachtdienst heel fijn werken vond) en Petter v.d. Ven, maar ook met Jos de Louw, Ger Mulder, Hans Verberk en Douwe Schotanus. Hij werkte met de snijders Wim Manders, Guus Vesters, Petra Janssen, Jeanne van den Elsen en Toon de Koning, nu zijn dat Pascal van Sleuwen en Jet van de Elzen. Zijn directe collega's, voorgangers van Christ-Jan, waren Jos van Schijndel en Ruud van Gerwen. Heel lang heeft hij de route Mill-St.Anthonis gereden: eerst

naar Van Hees en Van de Tillaart (vader en later zoon Robert) in Mill en dan naar Verstegen. Ten tijde van Wims ziekte reed hij vaak met hem mee naar bedrijven, want Wim vertrouwde zichzelf niet meer en bovendien wilde Gerda niet dat hij er alleen op uittrok; Maarten was toen een soort privé-chauffeur voor zijn zieke baas, met wie hij hier en daar een kopje koffie of een pilsje ging dinken.

DIE GOEIE OUWE TIJD...

In vergelijking met nu was het vroegere wagenpark "een grote rommel". Onderweg vlogen deuren zomaar open of waren ze met geen geweld dicht te krijgen. (Wim reed niet zelden met de deur open: dan bleef hij wakker!) In Odiliapeel, in een bocht, gingen de deuren onverwachts open, waardoor een stapel kratten brood (à 12 stuks) in de berm belandde. Soms moest je noodgedwongen in een diepvriesjas en met handschoenen aan achter het stuur zitten, want hartje winter deed de verwarming het niet, terwijl ook het schuifraam lastig deed, want niet goed sloot. En hoe vaak er niet electrokarren naar huis gesleept moesten worden... En er is wel meer ten goede veranderd. Maarten noemt de werkrumtes, de machines (zoals het moesapparaat, i.p.v. een pan; de snijmachine), de kantine: "Ja, de brand heeft veel goeds gedaan!" Personeelsfeesten kunnen er wat Maarten betreft niet genoeg zijn, want hij vindt die heel vaak gezellig: "Ik heb volgens mij nog elk feest mee afgesloten!" Dat deed hij, met o.a. Vivian, Jeanny, Judith en Petter, ook op de dag dat Ruud en Anita trouwden en het grote feest in de garage plaatsvond, met Neil Diamond. Het nieuwbakken paar hield het op zeker moment, diep in de nacht, voor gezien, en Maarten...Maarten sloot wel af.

OVER VOETBALLEN, VISSEN EN VALLEN

Vanaf jonge leeftijd voetbalt Maarten al. Ook nu hij richting de 50 gaat, speelt hij nog mee in het vijfde van Venhorst, ondanks dat hij twee meniscusoperaties heeft moeten ondergaan en een kruisband afscheurde. Zo'n tien jaar was hij de spits van het vaandelteam (naast rechtsbuiten Rob, zijn broer, wiens voetbalcarrière sneuvelde na een dubbele beenbreuk). Hij had een hard schot. Ondanks zijn imponerende gestalte werd hij vanwege zijn wendbaarheid wel het 'slangenmens' genoemd. Jarenlang was hij jeugdleider. Vissen doet hij ook graag. Meestal met broer Rob, soms met Joep of alleen. Op de Venhorstse vijver of bij de Maas, op voorn of karper. Hij houdt van tuinieren en heeft thuis wat dat betreft mogelijkheden zat: een grote, fraaie tuin met een grote vijver. Handigheid kan hem zeker niet ontzegd worden. Hij heeft niet alleen op de Zonedauw, waar ze eerder woonden, daarvan blijk gegeven, en tijdens het (ver)bouwen van hun huidige woning, maar ook wordt zijn manuele vaardigheid in de winkels op prijs gesteld. Een enkele keer, als er daar iets kapot is, maakt hij dan bij zichzelf iets kapot, zoals die keer dat hij in Gemert de vlaggenmashouder wilde vastzetten. Het trapje waarop hij stond, was gammel, maar hij dacht: ach, dè gi nog wel. Nou, dat ging niet, maar Maarten ging. Op de grond, met een gebroken pols. Hij wil graag afsluiten met: "Op naar de honderd! Groetjes, Maarten."

EFFE NOAR GEFFE, EFFE JOKKEN EN LAANG NOAR VENHORST...

24 februari 1958: in Geffe(n) wordt kruidenierszoon Bart geboren. Na de lagere (jongens)school en na de leao in Berghem gaat hij op internaat als leerling van de bakkerijafdeling van een Nijmeegse Its. Daar behaalt hij zijn vakdiploma's: de drie bediende-diploma's, vakbekwaamheid/patroon en, in de avonduren, het 'luxebrood en –banketdiploma'. Zijn eerste werkgever was bakker Strik in Oss. Bij diens zoon, de huidige eigenaar van de bakkerij, werken nu Anja, Barts echtgenote, en hun jongste zoon Bas, die dezelfde beroepskeuze heeft gemaakt als zijn vader, i.t.t. zoon Tom, een hbo-student werktuigbouwkunde. Na een handvol jaren bij banketbakkerij Derksen in Oss gewerkt te hebben, keerde Bart op verzoek terug bij Strik. Het was daar toen aanpoten, zes dagen per week, en dat begon hem na enkele jaren tegen te staan, zodat de advertentie waarop Anja's tante hem opmerkzaam maakte, gelegen kwam: in Venhorst zocht men een broodbakker, iemand die Hans Mezenberg zou gaan opvolgen. In Venhorst. Venhorst ??? Afijn, hij vond het, draaide een paar nachten

proef met broodbakkers Thijs van Tilborg en Douwe Schotanus en op 29 oktober 1984 begon de ook toen al in Oss woonachtige Bart aan een nū (27 oktober 2009 !!!) nog steeds voortdurende, dus - op wat uren na - zilveren Venhorstse carrière. (Zijn collega's van de afdeling 'banket droog' hebben hem bij gelegenheid hiervan tijdig getrakteerd op een dankbaar in ontvangst genomen bierpakket.)

Onze gewaardeerde collega startte die carrière overigens met een leugentje. Echt? Ja, echt: tijdens het sollicitatiegesprek vroeg Wim of hij ooit in een broodbakkerij had gewerkt, waarop Bart met stalen gezicht bevestigend antwoordde. De vraag of hij voetbalde – dan kon je het verder wel vergeten, toentertijd – kon hij naar eer en geweten beantwoorden.

MAAR VIER DAGEN EEN ZILVERGOUDEN MORGENSTOND

Bart (was en) is het personeelslid dat het verst van de bakkerij woont. Elke werkdag, met uitzondering van de vrijdag, beklimt hij - je kunt er de klok eigenlijk wel op gelijkzetten - om enkele minuten vóór half zes in de morgen de trap naar de kantine/kleedruimte. Dan heeft hij al meer dan 30 km afgelegd, na om kwart voor vijf opgestaan te zijn. Het is dan ook bepaald niet verwonderlijk dat zijn nachtrust dikwijls (al) op een avondlijk uur begint: (maar toch, gelet op het tijdstip waarop de wekker zich meldt: pas) rond half elf. Ontbijten doet hij pas dik drie uren na ontwaken, als de ochtendproductie gereed is. Omstreeks 15.00 uur zit zijn werkdag erop. Anja: "Ach, 't is maar vier dagen." Maar dat is niet helemaal waar: ook in het weekeinde is er die morgenstond voor Bart, want als Nederland op zondagmorgen nog grotendeels in diepe rust is, heeft onze vroege vogel zijn oogjes alweer open – het ritme wil het.

En al die jaren is hij "hooguit een paar keer" te laat op zijn werk verschenen. Die ene mistige keer uiteraard niet meegerekend, toen er een ongeluk op de Mid-denpeelweg was gebeurd, in buitengewoon dikke mist, en hij het rijadvies van een politieagent had opgevolgd. Die keer was hij, hoewel hij dus zoals te doen gebruikelijk op tijd was vertrokken, bijna een uur te laat...

SPUITEN EN SIPPEN

Het bakken zit de Van Rooijs kennelijk in het bloed. Niet alleen zoon Bas, die als basisschooljongetje wel eens op vrijdagavond in Venhorst zijn vader kwam helpen, ook Bart z'n broer Jan is bakker geworden, evenals een neefje. Bart heeft zijn zoon niet aangemoedigd in zijn ambachtelijke voetsporen te treden, noch hem daarin ontmoedigd. Hij had immers ook de schaduwzijden van het bakkersvak leren kennen: het vroege opstaan, de nachtdiensten, het fysiek zware werk. Zelf ontwikkelde hij een duidelijke voorkeur voor het banketbakkersvak. De eerste jaren werkte hij nog om de week op zondagnacht als ovenist, afwisselend met Peter Otte. Maar alweer zeker meer dan 17 jaar geleden heeft hij de zondagnacht geruild voor de vrijdagavond. Dan begint hij rond half vijf

's middags. Hij is dan in de broodbakkerij in touw tot omstreeks half twaalf. Hij bakt er vlaaien af, “spuit “ tijgerbroden, helpt er de huidige ovenisten (de twintigers Ties van Dijk en Wil Duymelinck) en “sopt” / decoreert er met o.a. maan- en sesamzaad, bijgestaan door een weekendhulp (de laatste jaren is dat Ron Smits). Ze maken handmatig luxebroodsoorten als casler , ciabatta en kaiserbroodjes, en tussendoor vullen en ledigen ze twee roterende ovens. Van maandag tot en met donderdag werkt Bart overdag, en wel in de banketbakkerij, afdeling 'banket droog', waarvan hij al jaren teamleider is.

EEN RACE MET FRUIT, FLAPPEN EN FLEURTJES

Hoe ziet zijn dagwerk eruit? De eerste uren staan elke morgen in het teken van de ochtendproductie. Er moet voor gezorgd worden dat de bestelde producten op tijd gereed zijn, zodat de chauffeurs op hun beurt ze tijdig in de winkels kunnen afleveren. Appelfleurtjes moeten gegeleerd ('afgemoest') worden, dus met geleid bedekt. Rastervlaaien worden afgebakken, tompoezen, roombroodjes, appelbollen, appel- en kersenflappen, saucijzenbroodjes, fruitvlaaien, open vlaaien – ze worden gemaakt en verdeeld: in kasten voor de eigen winkels en ingepakt voor andere klanten. Om de deadline (het tijdstip waarop de chauffeur toch echt moet vertrekken, wil de winkel tijdig bevoorradt kunnen worden) te halen moet er die eerste uren bepaald flink doorgewerkt worden door de mensen van 'banket droog': Dorus, Joris en Ria (die de fruitvlaaien maakt). Bij onverwachte tegenvallers wordt het al gauw een race tegen de klok.

OVER KOEK ZETTEN EN KAPSEL DRAAIEN

De dagproductie dan. Op maandag wordt er 'koek gezet'. De vruchten voor de vlaaien worden gemengd en de grondstoffen worden opgeruimd. Bart z'n taak als teamleider houdt ook in dat hij de bestellingen doet, na in de banketbakkersdiepvries de voorraden bekeken te hebben en rekening houdend met de reclameaanbiedingen. Hij plant in overleg met de zijnen de weekproductie. De dinsdag is steevast 'de vlaaiendag.' Ook worden er dan croissants gemaakt. Woensdag: korstwerk maken. De ene week kersenflappen, de andere appelflappen, zo'n 4500 per maand. Appeltaarten, boerenappelvlaaien, panini's en allerlei bijzondere producten voor een bijzondere, grote afnemer. Donderdag is vanouds 'worstenbroodjesdag'. Worstenbroodjes hoeven niet meer zo vaak gemaakt te worden als vroeger. In de oude bakkerij waren er zes personen nodig om 100 kg worst te verwerken en die waren daarmee de hele dag zoet. Wie deden dat zoal? Bart denkt dan aan de bezorgers Cor Bevers, Ad Maas en Harrie v.d. Laar, naast diegenen met wie hij jarenlang dagelijks gewerkt heeft: Cor Verschuren, Peter Otte, Jos de Louw en Jos Visser. Nu verwerk je het viervoudige met slechts vier personen ...in een halve dag! (Ja, ook Bart heeft (ook aan den

lijve) ervaren dat de verbeterde technieken verlichting en versnelling hebben gebracht. Bovendien is de ruimtelijke situatie in de na de brand gebouwde bakkerij onnoemelijk veel beter dan die in de oude bakkerij.) Die keren dat er op donderdag geen (12000) worstenbroodjes gemaakt hoeven te worden, wordt er o.a. 'kapsel gedraaid' (taartbodems gemaakt) of maakt 'banket droog', afhankelijk van het seizoen, allerlei bijzondere producten, bij voorbeeld taaitaai, speculaas- of amandelstaven in de sinterklaastijd.

OVER EEN MUZIKAAL ZILVEREN HARMONIEMODEL

Bart is niet de jongste zilveren jubilaris bij ons, maar wel degene die zich als laatste bij dat keurkorps heeft mogen aansluiten, tot nu toe. Natuurlijk heeft ook hij in al die jaren het nodige meegemaakt. Hij noemt o.a. de personeelsfeesten in de bakkerij (die hij toch het leukst vond): Neil Diamond in een sixties-omgeving; Thijs als Sinterklaas; de vrijdagavond na de brand, 13 mei, Moederdag stond voor de deur en Bart maakte bij de BACU aardbeienvlaaien en werkte daar die hele volgende week 's nachts met Hans Engels; die keer dat Jos van Schijndel de lampen in het magazijn uitgemaakt had en tot hem riep dat hij die niet aan moest doen omdat er ingebroken werd bij de burens (de plaatselijke Rabo-vestiging, toen nog) en Jos dat liever vanuit het donker gadesloeg: “Dadelijk schiet-ie!”, maar het bleek een 'goede' inbreker te zijn, die voor zichzelf koffie aan het zetten was...; ook 'leuk': die dag waarop hij vanuit de oude banketbakkerij zag hoe een chauffeur van overbuurman Versteegen met zijn vrachtwagen Bart z'n geparkeerde auto tegen een lantaarnpaal duwde , waarna toenmalig collega Pierre meteen drastische fysieke maatregelen wilde nemen jegens de total loss-dader, maar Bart was toen al iemand van het harmoniemodel, iemand die, soms tot z'n eigen ergernis, de confrontatie niet gauw aangaat.

Hij houdt van gezelligheid en die vindt hij zeker bij het dweilorkest waarin hij de bariton bespeelt: 'De derde helft' uit Oss. Hij en zijn makkers treden niet erg vaak op, maar oefenen doen ze uiteraard wel elke maandagavond. Hij was 30 jaar lid van de Geffense fanfare. Hij werkt graag in de tuin en kookt “best graag”. Als hij straks, over (te) veel jaren, thuis zal kunnen blijven... ziet hij dat als een probleem? “Ik niet, Anja wel.”

De geschiedenis van familiebedrijf Van de Ven